

Slovenská lekárska spoločnosť

PROGRAM

Dvorana slávy slovenskej medicíny jedenásteho slávnostného uvádzania osobností do Dvorany slávy slovenskej medicíny

spojeného s odovzdávaním pôct a cien
zaslúžilým členom SLS a jubilantom.

Odborný program:

„Mitochondriálna medicína – história, súčasnosť a perspektívy“
(prof. RNDr. Anna Gvozdiáková, DrSc.)

Výstava fotografií: obrazov z umeleckej tvorby MUDr. Pavla Lackoviča „*Potulky prírodou*“ a
odznakov zo zbierky MUDr. Igora Vica

Na podujatí vystúpi klavírny virtuóz Richard Rikkon

E. Morricone/R.Rikkon: „*Vtedy na západe*“

A.L.Weber/R.Rikkon: Koncertná parafráza na tému „*Memory*“ z muzikálu Cats

A. Chacaturjan/R. Rikkon: „*Šablový tanec*“, Queen/R.Rikkon: „*Bohemian rhapsody*“

21. september 2021 (utorok) o 13.30 hod.

Hotel Sorea Regia, Kráľovské údolie č. 6, 811 02 Bratislava

Program:

1. Prihovor prezidenta SLS (Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Breza, DrSc., MHA, MPH)

- zahájenie podujatia, príhovory hostí

2. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

- E. Morricone/R.Rikkon: „*Vtedy na západe*“

3. Odovzdávanie pôct a cien SLS

(Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Breza, DrSc., MHA, MPH a prof. MUDr. Juraj Payer, PhD., MPH, FRCP)

- **Čestná cena akad. T.R. Nederlanda**
(prof. MUDr. Milan Kriška, DrSc.)
- **Čestná plaketa T.R. Nederlanda**
(prof. MUDr. Andrej Černák, DrSc. a prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD.)
- **Čestné členstvo SLS**
(prof. MUDr. Peter Krištúfek, CSc.)
- **Jesseniova cena SLS**
(prof. MUDr. Tibor Šagát, PhD. a prof. RNDr. Ivan Varga, PhD. et PhD.)
- **Guothova cena SLS** (MUDr. Michaela Čupková, MUDr. Alena Rovňáková,
MUDr. Miroslava Palušná a MUDr. Matúš Virčík)
- **Zlatá medaila SLS „Propter Merita“**
(Dr.h.c. prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc.)
- **Medaila založenia Společnosti lékařsko-slowanskej**
(doc. MUDr. Margita Špaleková, CSc. a doc. MUDr. Vojtech Ozorovský, CSc.)

4. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

- A.L.Weber/R.Rikkon: Koncertná parafráza na tému „*Memory*“ z muzikálu Cats

5. Uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy SLS – I. časť

(Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Breza, DrSc., MHA, MPH)

- prof. MUDr. Pavol **Bakoss**, DrSc.
- prof. MUDr. Ján **Černý**, DrSc.
- prof. MUDr. Gejza **Bárdoš**, CSc.
- prof. MUDr. Svetozár **Dluholucký**, CSc.
- prof. MUDr. Ján **Birčák**, CSc.
- prof. MUDr. Andrej **Getlík**, CSc.

6. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

– A. Chacaturjan/R. Rikkon: „*Šablový tanec*“

7. Uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy SLS – II. časť

(prof. MUDr. Juraj Payer, PhD., MPH, FRCP)

- prof. MUDr. Ján **Gvozdják**, DrSc.
- prof. MUDr. Miroslav **Šašinka**, DrSc.
- prof. MUDr. Irena **Jakubcová-Dérerová**
- prof. MUDr. Milan **Zaviačič**, DrSc.
- prof. MUDr. Jaroslava **Michaličková**, DrSc.

8. Uvedenie MUDr. Pavla Blaha a prof. MUDr. Vavra Šrobára do Dvorany slávy SLS pri príležitosti 100. výročia vzniku Spolku slovenských lekárov v Bratislave

(prof. MUDr. Juraj Payer, PhD., MPH, FRCP)

9. Odborná prednáška:

“*Mitochondriálna medicína – história a perspektívy*“ (prof. RNDr. Anna Gvozdjaková, DrSc.)

10. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona – Queen/R. Rikkon: „*Bohemian rhapsody*“

11. Výstava fotografií – uvedenie autorov

- **obrazy** z umeleckej tvorby MUDr. Pavla **Lackoviča** „*Potulky prírodou*“
- **odznaky** zo zbierky MUDr. Igora **Vica**

Projekt Dvorana slávy SLS

Cieľom vzniku projektu „Dvorana slávy slovenskej medicíny“ a jeho realizácie je popularizácia popredných osobností slovenskej medicíny, ktorí významnou mierou prispeli k budovaniu slovenskej medicíny, medicínskeho školstva a vzdelávania, k zvyšovaniu odbornej úrovne poskytovanej zdravotnej starostlivosti u nás, k šíreniu dobrého mena slovenskej medicíny doma a v zahraničí, najmä tých, ktorí sa zaslúžili o vznik a rozvoj Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Slávnostné uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy slovenskej medicíny je spravidla spojené s výstavou obrazov a umeleckých prác, najmä lekárov a zdravotníckych pracovníkov, ktorí sa v rámci svojich záľub venujú aj tejto umeleckej činnosti.

Osobnosti slovenskej medicíny uvedené do Dvorany slávy SLS

9. september 2013

- Prof. MUDr. Teofil Rudolf Niederaand, DrSc., akademik SAV

Výstava obrazov MUDr. E. Nevicekej, CSc. „Pokoj v duši“

25. marec 2014

- Prof. MUDr. Gustáv Čierny, DrSc.
- Prof. MUDr. František Makai, DrSc.
- MUDr. Imrich Sečanský
- Prof. MUDr. Ján Štefanovič, DrSc., akademik SAV, člen korešpondent ČSAV

Výstava obrazov prof. MUDr. Fedora Šimka, CSc., FESC
„Krása okamžiku“

16. december 2014

- Prof. MUDr. Dionýz Dieška, DrSc.
- Prof. MUDr. Rastislav Dzúrik, DrSc.
- Prof. MUDr. Alica Kapellerová, DrSc.
- Prof. MUDr. Michal Valent, DrSc.
- Prof. MUDr. Karol Virsík, DrSc.

Výstava výberu z medailárskej tvorby
akad. sochára Mariána Polonského „Pocta medicíne v kove“

15. apríl 2015

- Prof. MUDr. Emil Kmety, DrSc.
- Prof. MUDr. Rudolf Korec, DrSc.
- Prof. MUDr. Anton Pontuch, CSc.
- Prof. MUDr. Vladislav Zikmund, DrSc.
- Prof. MUDr. Vladimír Zvara, DrSc., akademik ČSAV a SAV

Výstava fotografií mimo vedeckej tvorby
prof. MUDr. Vladislava Zikmunda, DrSc. „Zrkadlenia“

8. december 2015

- Prof. MUDr. Gustáv Čatár, DrSc.
- Prof. MUDr. Michal Horňák, DrSc.
- Prof. MUDr. Branislav Lichardus, DrSc.
- Prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc.
- Prof. MUDr. Adriana Sakalová, DrSc.

Výstava fotografií obrazov z maliarskej tvorby
doc. MUDr. Mariána Bátorovského, CSc., mim. prof. „Portréty“

14. jún 2016

- Prof. MUDr. Leodegar Cigánek, DrSc.
- Prof. MUDr. Ivan Ďuriš, DrSc.
- Doc. RNDr. PhMr. Milan Lehký, CSc.
- MUDr. Eva Širacká, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Strelka, DrSc.
Výstava fotografií obrazov z maliarskej tvorby
MUDr. Igora Pappa, CSc. a MUDr. Evy Nevickej, CSc.
„Momentky z krás života“

14. december 2016

- Prof. MUDr. Vladimír Haviar
- Prof. MUDr. Mikuláš Hrubíško, DrSc.
- Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.
- Prof. MUDr. Karol Kapeller, DrSc.
- akademik MUDr. Karol Šiška
- Doc. MUDr. Ján Štencľ, CSc.
Výstava fotografií šperkov a umeleckých fotoobrazov z tvorby
Mgr. Art. Martiny Minárikovej „Mikro a makrosvety“

19. september 2017

- Prof. MUDr. Ivan Balažovjeh, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Černáček, DrSc.
- Prof. MUDr. Juraj Červenka, CSc., akademik SAV,
- Prof. MUDr. Ladislav Dérer, DrSc., akademik ČSAV
- Prof. MUDr. Ladislav Chmel, DrSc., člen korešpondent SAV
- MUDr. Karol Kleibl, CSc.
- MUDr. Karol Mika
- Prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc.
- Prof. MUDr. František Pór
- Prof. MUDr. Ivan Žucha, CSc.
Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov
MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA „Okolo mňa“
MUDr. Vlastimil Graus, PhD., MPH, MSc. „Dentart“

18. september 2018

- Prof. MUDr. Ladislav Badalík, DrSc.
- Prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc.
- Prof. MUDr. Eva Brixová, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Buchvald, DrSc.
- Prof. MUDr. Ján Lajda
- Prof. MUDr. Dagmar Micháľková, DrSc.
- Prof. MUDr. Igor Riečanský, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Rovenský, DrSc., FRCP
- Prof. MUDr. Jaroslav Siman, CSc.
- Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Slezák, DrSc., FIACS
- Prof. MUDr. Anton Vavrečka, CSc.
Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov
prof. MUDr. Eudovít Gašpar, CSc. „In natura“
MUDr. Pavol Borecký, PhD. „Čriečky“

20. september 2019

- Dr.h.c. prof. RNDr. Jozef Čižmárik, PhD.
- Prof. MUDr. Konštantín Čársky, DrSc.
- Prof. MUDr. Stanislav Čársky, DrSc.
- Dr.h.c. prof. MUDr. Stanislav Kostlivý
- Prof. MUDr. Ján Kňazovický, DrSc.
- Doc. MUDr. Ladislav Kužela, DrSc.
- Prof. MUDr. Miloš Nosál, DrSc.
- Doc. MUDr. Julián Podoba, CSc.
- Prof. MUDr. Ivan Šimkovic, DrSc.
- Prof. MUDr. Pavol Šteiner, DrSc.
Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov
MUDr. Július Čincár „Môj maľovaný svet“
MUDr. Miloslav Dvorák, PhD. „Ako to vidím“

**Rektori Univerzity Komenského (UK) a dekaní Lekárskej fakulty UK
uvedení do Dvorany slávy SLS X. dňa 20. 09. 2019
pri príležitosti 100. výročia založenia UK 100. výročia založenia LF UK**

1. Dr.h.c. prof. MUDr. Kristián **Hynek**, DrSc. (15. 9. 1879 – 11. 1. 1960), spoluzakladateľ UK, 1. rektor UK, predseda Profesorského zboru UK, 1. prednosta Internej kliniky LF UK (1919-1930),
2. Dr.h.c. prof. MUDr. Stanislav **Kostlivý** (30. 10. 1877 – 7. 12. 1946), spoluzakladateľ UK, 4. rektor UK, prezident Lekárskej komory pre Slovensko a Podkarpatskú Rus (1929-1939), 1. prednosta 1. Chirurgickej kliniky LF UK,
3. Dr.h.c. prof. MUDr. Jiří **Brdlík**, DrSc. (24. 10. 1883 – 6. 7. 1965), spoluzakladateľ UK, 8. rektor UK, 1. prednosta I. detskej kliniky LF UK (1919-1930),
4. Prof. MUDr. Viktor **Reinsberg** (12. 6. 1875 – 5. 11. 1938), spoluzakladateľ UK, 12. rektor UK, 7. dekan LF UK (1925-1926), 1. prednosta Kliniky pre choroby kožné a pohlavné LF UK (1921-1938),
5. Prof. MUDr. Bohuslav **Polák** (6. 10. 1886 – 18. 12. 1955), spoluzakladateľ UK, 15. rektor UK, 8. dekan LF UK (1926/1927), 1. prednosta Ústavu pre farmakológiu a farmakognóziu LF UK (1920-1938),
6. Prof. MUDr. Gustáv **Müller** (18. 3. 1875 – 17. 6. 1949), spoluzakladateľ LF UK, 1. dekan LF UK (1919-1921), 1. prednosta Kliniky pôrodnictva a gynekológie LF UK (1919-1925),
7. Prof. MUDr. Antonín **Spilka** (17. 1. 1876 – 24. 5. 1948), spoluzakladateľ LF UK, 2. dekan LF UK (1921-1922), 1. prednosta Ústavu pre patologickú anatómiu, histológiu a bakteriológiu LF UK (1919-1927),
8. Prof. MUDr. František **Prokop** (23. 1. 1870 – 20. 3. 1953), spoluzakladateľ LF UK, 3. dekan LF UK (1921-1922), 1. prednosta Ústavu súdneho lekárstva (1919-1938),
9. Prof. MUDr. Stanislav **Růžička** (14. 1. 1872 – 6. 11. 1946), spoluzakladateľ LF UK, 4. dekan LF UK (1922-1923), 1. prednosta Ústavu pre hygienu a bakteriológiu LF UK (1919-1938),
10. Prof. MUDr. Roman **Kadlický** (25. 12. 1878 – 9. 7. 1948), spoluzakladateľ LF UK, 5. dekan LF UK (1923-1924), 1. prednosta Očnej kliniky LF UK (1919-1930),
11. Prof. MUDr. Zdeněk **Mysliveček**, DrSc., (13. 9. 1881 – 11. 3. 1974), spoluzakladateľ LF UK, 6. dekan LF UK (1924-1925), 1. prednosta Psychiatrickej a neurologickej kliniky LF UK (1919-1930),
12. Prof. MUDr. Miloš **Netoušek** (1. 12. 1889 – 29. 10. 1968), 11. dekan LF UK (1929-1930), nositeľ francúzskeho Radu Čestnej légie, 1. prednosta Ústavu pre všeobecnú a experimentálnu patológiu LF UK (1920-1925) a prednosta Kliniky internej propedeutiky LF UK (1922-1931).

XI. Dvorana slávy slovenskej medicíny

Slovenskej lekárskej spoločnosti

(21. september 2021, Hotel Sorea Regia, Bratislava)

Slovenská lekárska spoločnosť
Slovak Medical Association

Odovzdávanie cien a pôct SLS

zaslúžilým členom, jubilantom

a aktívnym mladým členom SLS

Odovzdávanie cien a pôct SLS

zaslúžilým členom, jubilantom a aktívnym mladým členom SLS

Slovenská lekárska spoločnosť (SLS) podporuje zvyšovanie a prehlbovanie profesionálnej úrovne svojich členov. **Udeľovaním cien a pôct oceňuje** (v súlade so Štatútom cien a pôct SLS) vynikajúce výsledky ich vedeckej a odbornej práce, publikačné a prednáškové aktivity v medicínskych a farmaceutických vedných odboroch, zásluhy o budovanie a rozvoj SLS, jej odborných spoločností a spolkov, tým aj sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov u nás SLS.

V minulom roku Prezídium SLS ocenilo svojich dlhoročných zaslúžilých členov, jubilantov a mladých aktívnych členov poctami SLS. Pre epidemiologickú situáciu a s tým súvisiace opatrenia Pandemickej komisie vlády SR im však nemohli byť odovzdané v plánovanom termíne – na XXIV. Kongrese SLS a ani v náhradnom termíne. Prezídium SLS považuje slávnostné podujatie, akým je Dvorana slávy SLS XI. za vhodnú príležitosť na odovzdanie týchto cien a pôct SLS:

1. Čestná cena akademika Teofila Rudolfa Niederlanda

bola v roku 2020 udelená pri príležitosti životného jubilea

- **prof. MUDr. Milanovi Kriškovi, DrSc.**

Čestná cena akademika T. R. Niederlanda je ocenením špičkových domácich, alebo zahraničných odborníkov za výsledky ich dlhoročnej vedeckej a odbornej práce v oblasti medicíny a farmácie, ktoré dosiahli všeobecné uznanie. Je najvyšším ocenením SLS. Udeľovanie ceny (od roku 1995) iniciovali:

prof. MUDr. Rastislav Dzúrik, DrSc. a prof. MUDr. Gustáv Čierny, DrSc., bývalí predsedovia Predsedníctva (v súčasnosti Prezídia) SLS. Vypracovali kritériá, ktoré ešte počas svojho života schválil akademik T. R. Niederland.

Prof. MUDr. Milan Kriška, DrSc.

- klinický farmakológ, vedecký a vysokoškolský pedagogický pracovník, bývalý člen Predsedníctva SLS (v súčasnosti Prezídia SLS).

Členom SLS je od 1. 1. 1969 s členstvom vo viacerých odborných spoločnostiach SLS (klinickej farmakológie, farmakologickej, fyziologickej a Spolku slovenských lekárov v Bratislave), kde ako člen výborov pôsobil v rôznych popredných funkciách. Je spoluzakladateľom Slovenskej spoločnosti klinickej farmakológie. Jej predsedom bol 15 rokov, neskôr sa stal čestným predsedom.

Doteraz bol ocenený viacerými cenami a poctami SLS (Zlatá a Strieborná medaila SLS „*Propter Merita*“, Čestná plaketa T.R. Niederlanda, Medaila založenia Společnosti lékařsko-slovenské, Čestné členstvo SLS, Čestné členství – Slovenskej spoločnosti klinickej farmakológie a Spolku slovenských lekárov v Bratislave, Jesseniova cena).

2. Čestná plaketa T.R. Nederlanda

bola v roku 2020 udelená pri príležitosti životného jubilea

- **prof. MUDr. Andrejovi Černákovi, DrSc., FEBO** a

- **prof. MUDr. Jozefovi Glasovi, CSc., PhD.**

Čestná plaketa T.R. Nederlanda je prestížnou poctou SLS. Udeľuje sa najmä členom SLS za rozsiahle aktivity a výsledky, ktoré dosiahli počas pôsobenia v orgánoch SLS a jej organizačných zložiek a ktorí sa významným spôsobom zaslúžili o budovanie a rozvoj SLS.

Prof. MUDr. Andrej Černák, DrSc., FEBO

- oftalmológ, klinický, vedecký a vysokoškolský pedagogický pracovník.

Členom SLS je od 1. 1. 1973 s členstvom v Slovenskej oftalmologickej spoločnosti, kol.čl. SLS, kde zastával rôzne popredné funkcie (predseda, viceprezident, 1. podpredseda, predseda sekcie kataraktovej a refrakčnej chirurgie) a člen výboru Spolku slovenských lekárov v Bratislave. Bol aktívnym členom Predsedníctva SLS (1998–2011). SLS úspešne reprezentoval v CIOMS – Rade pre medzinárodné vedecké medicínske organizácie, medzinárodnej mimovládnej neziskovej organizácii, ktorú v roku 1949 spoločne založilo WHO a UNESCO a kde bol opakovane zvolený do funkcie vedeckého sekretára.

Doteraz bol ocenený viacerými cenami a poctami SLS (Zlatá a Strieborná medaila SLS „*Propter Merita*“, Medaila založenia Spoločnosti lekársko-slowanskej, Čestné členstvá – Slovenskej oftalmologickej spoločnosti a Spolku slovenských lekárov v Bratislave).

Prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD.

- internista, klinický farmakológ, hepatológ, vedecký a vysokoškolský pedagogický pracovník.

Členom SLS je od 1. 1. 1984 s členstvom vo viacerých odborných spoločnostiach, kde zastával a zastáva rôzne popredné funkcie (hepatologickej, gastroenterologickej, internistickej, klinickej farmakológie, pre farmakoekonomiku a Spolok slovenských lekárov v Bratislave) ako predseda, vedecký sekretár a člen výboru.

Opakovane bol zvolený do Prezídia SLS a vykonával funkciu viceprezidenta (druhého a tretieho), je predsedom Etickej komisie SLS a predsedom ARS CME (Akreditačnej rady Slovenska pre kontinuálne medicínske vzdelávanie – spoločného orgánu SLS a SLK). Významnou mierou sa zaslúžil o rozvoj spolupráce s domácimi a zahraničnými partnerskými organizáciami zameranú na problematiku kontinuálneho, celoživotného vzdelávania (CME) a nepretržitého profesionálneho rozvoja (CPD) zdravotníckych pracovníkov.

Úspešne reprezentuje SLS vo WMA (Svetovej lekárskej asociácii), UEMS (Únii európskych medicínskych špecialistov) a EACCME (Európskej akreditačnej rade pre kontinuálne medicínske vzdelávanie) a mnohých ďalších vedeckých a odborných spoločnostiach, komisiách a poradných orgánoch.

Prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD. bol doteraz ocenený viacerými cenami a poctami SLS (Zlatá a Strieborná medaila SLS „*Propter Merita*“, Medaila založenia Společnosti lékařsko-slowanskej a Cena Slovenskej hepatologickej spoločnosti za najlepšiu publikáciu roka).

3. Čestné členstvo SLS a pocta Čestný prezident Prezídia SLS

boli v roku 2020 udelené pri príležitosti životného jubilea

- **Prof. MUDr. Petrovi Krištúfkovi, CSc.**

Čestné členstvo SLS sa udeľuje členom SLS, právnickým alebo fyzickým osobám za dlhoročné odborné a vzdelávacie aktivity, za mimoriadne zásluhy o budovanie a rozvoj SLS, za šírenie dobrého mena SLS a slovenskej medicíny doma a v zahraničí s osobitným zreteľom na dosiahnuté výsledky odbornej, vedeckej a pedagogickej práce.

Čestný prezident Prezídia SLS je pocta, ktorá sa udeľuje bývalým prezidentom SLS za ich dlhoročnú prácu v Prezídii SLS a úspešnú reprezentáciu SLS.

Prof. MUDr. Peter Krištúfek, CSc.

– pneumológ a ftizeológ, klinický, vysokoškolský pedagogický a riadiaci pracovník, ktorý sa v odbornej praxi venoval najmä diferenciálnej diagnostike, dlhodobému sledovaniu chronických pľúcnych chorôb, epidemiológii bronchopulmonálnych ochorení a využitiu informatiky a výpočtovej techniky vo funkčnom vyšetrowaní a v respirológii.

Členom SLS je od 1. 1. 1972 s členstvom vo viacerých odborných spoločnostiach SLS (pneumologickej a ftizeologickej, alergológii a klinickej imunológii, epidemiologickej a vakcinologickej, spánkovej medicíny, pre farmakoe-konomiku a Spolku slovenských lekárov v Bratislave), kde ako člen výboru zastával rôzne funkcie (predseda a opakovane podpredseda Slovenskej pneumologickej a ftizeologickej spoločnosti). Bol aktívnym členom Predsedníctva, neskôr Prezídia SLS (vedecký sekretár) a od roku 2003 do roku 2016 prezident SLS. Má mimoriadne zásluhy

na budovaní SLS, a rozvoji medzinárodnej spolupráce v oblasti sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. Podieľal sa na založení časopisu Medicínsky monitor, neskôr Monitor medicíny SLS, kde píše úvodníky a glosuje aktuálne udalosti, bol spoluzakladateľom SACCME – Slovenskej akreditačnej rady pre kontinuálne medicínske vzdelávanie, v súčasnosti je členom Rady ARS CME, podieľal sa na kreovaní a budovaní Domu zdravotníkov, súčasného sídla SLS (podľa brusekého „*Domus Medica Europaea*“), založení tradície uvádzania osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy slovenskej medicíny SLS (v r. 2013) a realizácii tohto projektu a na mnohých ďalších aktivitách v prospech SLS.

Za zásluhy o budovanie a rozvoj SLS mu boli udelené viaceré ceny a pocty SLS (Strieborná a Zlatá medaila SLS „*Propter merita*“, Čestná plaketa T.R. Nederlanda, Medaila založenia Spoločnosti lekársko-slovenskej, Jesseniova cena, Strieborný odznak „*Strom života*“, Čestné členstvá v odborných spoločnostiach (alergológii a klinickej imunológii, pneumologickej a ftizeologickej a Spolku slovenských lekárov v Bratislave).

4. Jesseniova cena SLS bola udelená

- **prof. MUDr. Tiborovi Šagátovi, CSc.** v roku 2020 a
- **prof. RNDr. Ivanovi Vargovi, PhD. et PhD.** v roku 2021 (pri príležitosti jeho životného jubilea)

Jesseniova cena SLS sa udeľuje za vynikajúce odborné a vedecké práce, najmä v oblasti teoretických medicínskych a farmaceutických odborov.

Prof. MUDr. Tibor Šagát, CSc.

- pediater, anestéziológ, klinický a riadiaci pracovník, vysokoškolský pedagóg

Členom SLS je od 1. 1. 1991 s členstvom vo viacerých odborných spoločnostiach SLS (anestéziológia a intenzívnej medicíny, pediatrikej, dorastového lekárstva, pre výskum porúch detského vývinu a Spolku slovenských lekárov v Bratislave), kde ako člen výboru zastával rôzne funkcie (opakovane bol prezidentom Slovenskej pediatrikej spoločnosti SLS, od r. 2007–2015). Členom Prezídia SLS bol v rokoch 2011–2016. Za zásluhy o budovanie a rozvoj medicíny v odboroch pediatria, anestéziológia a intenzívna medicína a sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, tým i SLS mu boli udelené viaceré ceny a pocty SLS (Strieborná a Zlatá medaila SLS „*Propter Merita*“, Čestná plaketa R.R. Nederlanda, Medaila založenia Spoločnosti lekársko-slowanskej,

Čestné členstvo SLS a Čestné členstvá odborných spoločnosti SLS (pediatrikej a dorastového lekárstva).

Prof. RNDr. Ivan Varga, PhD. et PhD.

- vedecký a vysokoškolský pedagogický pracovník v odboroch anatómia, histológia a embryológia

Členom SLS je od 1. 1. 1991 s členstvom vo viacerých odborných spoločnostiach SLS (anatomickej, pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí, gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti, jej sekcie asistovanej reprodukcie a v Spolku slovenských lekárov v Bratislave). Je aktívnym členom výboru Slovenskej anatomickej spoločnosti SLS a opakovane (6x) mu bola udelená Cena Slovenskej anatomickej spoločnosti za najlepšiu publikáciu predchádzajúceho roka. Výsledky jeho odbornej vedeckej a pedagogickej boli ocenené mnohými prestížnymi oceneniami doma a v zahraničí (ESET Science Award – Výnimočný vysokoškolský pedagóg, Pamätná medaila UK v BA a Pamätná medaila LF UK pri príležitosti 100. výročia založenia, Cena Jaroslava

Jirsy – UK, Praha, ČR a ďalšie).

5. Guothova cena SLS – bola udelená

- MUDr. Michaela Čupkovej
- MUDr. Alene Rovňákovej

- MUDr. Miroslave Palušnej
- MUDr. Matúšovi Virčíkovi

Guothova cena SLS sa udeľuje mladým členom SLS vo veku do 38 rokov za vynikajúce odborné a vedecké práce a záslužné aktivity v rámci príslušnej odbornej spoločnosti a medicínskeho odboru.

Prezídium SLS v roku 2020 schválilo návrh Slovenskej spoločnosti infektológov, kol. čl. SLS na ocenenie výsledkov práce, odborných a verejnoprospešných aktivít MUDr. Michaely Čupkovej a MUDr. Aleny Rovňákovej, ich zásluh o rozvoj sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, osobitne ich angažovanosť pri riešení náročnej pandemickej situácie a udelilo im Guothovu cenu SLS.

MUDr. Michaela Čupková

- infektológ, klinický a vysokoškolský pedagogický pracovník

Členkou SLS je od roku 2015 s členstvom v Slovenskej spoločnosti infektológov, kol.čl. SLS a Spolku lekárov v Martine. Profesijne pôsobí na Klinike infektológie a cestovnej medicíny Univerzitnej nemocnice Martin (UNM), je členkou Etickej komisie UNM. Aktívne sa zúčastňuje odborných vzdelávacích podujatí doma a v zahraničí, kde prezentuje výsledky svojej odbornej a vedeckej práce.

MUDr. Alena Rovňáková

- infektológ, klinický a vysokoškolský pedagogický pracovník

Členkou SLS je od roku 2016 s členstvom v Slovenskej spoločnosti infektológov, kol.čl. SLS a Spolku lekárov Košice. Je doktorandkou na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde sa venuje vedeckému výskumu, grantovým projektom, zberu dát a výučbe študentov. Profesijne pôsobí na Klinike infektológie a cestovnej medicíny Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura v Košiciach.

Prezídium SLS v roku 2021 schválilo návrh Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS na ocenenie výsledkov práce, odborných a verejnoprospešných aktivít MUDr. Miroslavy Palušnej a MUDr. Matúša Virčíka, ich zásluh o rozvoj sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, osobitne aktivity zamerané na oblasť duševného zdravia a destigmatizáciu psychických porúch a udelilo im Guothovu cenu SLS.

MUDr. Miroslava Palušná

- psychiater

Členkou SLS je od roku 2014 s členstvom v Slovenskej psychiatrickej spoločnosti, jej Sekcie psychiatrov v špecializačnej príprave (členka výboru), Slovenskej neuropsychiatrickej spoločnosti a Spolku lekárov Prešov. Profesionálne pôsobí na Psychiatrickom oddelení FNŠP J.A. Reimana v Prešove. Je spoluzakladateľkou neziskovej organizácie „No More Stigma“.

MUDr. Matúš Virčík

- psychiater

Členom SLS je od roku 2015 s členstvom v Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS, jej Sekcie sociálnej psychiatrie, ktorej je predsedom a Spolku lekárov Michalovce, ktorého je tiež predsedom. Je spoluzakladateľom a riaditeľom neziskovej organizácie „No More Stigma“ zameranej na vzdelávanie, výchovu a zvyšovanie povedomia odbornej a laickej verejnosti v oblasti duševného zdravia a destigmatizácie psychických porúch. Je autorom viacerých prác publikovaných v odborných časopisoch.

6. Zlatá medaila SLS „*Propter merita*“

bola v roku 2020 udelená pri príležitosti životného jubilea

- **Dr.h.c. prof. MUDr. Vladimírovi Krčmérymu, DrSc.**

Medaily SLS „Propter Merita“ (bronzovú, striebornú a zlatú) udeľuje Prezídium SLS svojim členom, právnickým a fyzickým osobám za dlhoročnú aktívnu činnosť a pôsobenie v orgánoch SLS a jej organizačných zložiek, za odborný a vedecký prínos v procese ďalšieho sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, za zásluhy o budovanie a rozvoj spolupráce s partnerskými organizáciami doma a v zahraničí. Vyhotovené sú podľa návrhu akademickej sochárky Ľudmily Cvengrošovej.

Dr.h.c. prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc.

- lekár, vedecký a vysokoškolský pedagogický pracovník, odborník na tropickú medicínu, infektológiu a onkológiu, klinický farmakológ.

Členom SLS je od 1. 1. 1984 s členstvom v Slovenskej chemoterapeutickej spoločnosti a Spolku slovenských lekárov v Bratislave. Bol členom Predsedníctva SLS a do roku 2007 aj ďalších odborných spoločností SLS (infektologickej, internistickej, gastroenterologickej a onkologickej). V súčasnosti je prezidentom Slovenskej chemoterapeutickej spoločnosti SLS. Za zásluhy o budovanie SLS a rozvoj sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov mu boli udelené viaceré ceny a pocty SLS (Strieborná medaila „*Propter Merita*“, Jesseniova cena SLS, Reimanova cena SLS a čestné členstvá odborných spoločností (gastroenterologickej a chemoterapeutickej).

Významnou mierou sa zaslúžil o budovanie a rozvoj Slovenskej zdravotníckej univerzity, obnovenie Trnavskej univerzity a vznik Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity, založenie Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Národného referenčného centra pre tropické choroby v Bratislave a iných. Podieľal sa na realizácii množstva humanitárnych a charitatívnych projektov doma a v zahraničí. Mimoriadne zásluhy má na riešení náročnej pandemickej situácie v súvislosti s COVID–19.

7. Medaila založenia Spoločnosti lekársko-slovanskej

bola udelená

- **doc. MUDr. Margite Špalekovej, CSc.** v roku 2020 a

- **doc. MUDr. Vojtechovi Ozorovskému, CSc.** v roku 2021 (pri príležitosti jeho životného jubilea)

Medailu založenia Spoločnosti lekársko-slovanskej udeľuje Prezídium SLS fyzickým a právnickým osobám za zásluhy o rozvoj medicínskych a farmaceutických vied, za spoluprácu s domácimi a zahraničnými partnerskými organizáciami v oblasti ďalšieho sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov a za dlhoročnú činnosť a úspešnú reprezentáciu SLS.

Tradícia udeľovania tejto medaily vznikla v roku 1983, pri príležitosti 150. výročia založenia Spoločnosti lekársko-slovanskej v Pešti. Dňa 5. januára 1833 sa v Pešti zišla malá skupina slovenských medikov, študujúca na lekárskej fakulte, aby založili samovzdelávací lekársko-vedecký spolok s názvom Spoločnosť lekársko-slovanská. Otváraciu reč predniesol Jonáš Bohumil Guoth (nar. 26. 9. 1811), rodák z Lubele na Liptove, ktorý predložil na schválenie Stanovy spoločnosti. Bol to významný kultúrno-historický počin. Slovenská lekárska spoločnosť považuje Spoločnosť lekársko-slovanskú založenú v Pešti za jeden zo svojich koreňov.

Doc. MUDr. Margita Špaleková, CSc.

- epidemiológ, vedecká a vysokoškolská pedagogická pracovníčka

Členkou SLS je od 1. 1. 1989 s členstvom v odborných spoločnostiach SLS – Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie, Slovenskej epidemiologickej a vakcinologickej spoločnosti a v Spolku slovenských lekárov v Bratislave. V minulosti bola aj členkou Slovenskej pediatrickej spoločnosti SLS a Slovenskej spoločnosti infektológov, kol.čl. SLS.

V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa venovala štúdiu zákonitostí vzniku a šírenia infekčných chorôb v ľudskej populácii a možnosti zníženia ich výskytu, epidemiológii legionelových infekcií, vrátane ich diagnostiky. Spolupracovala na riešení viacerých projektov zameraných na problematiku legionelôz a zoonôz.

Doc. MUDr. Vojtech Ozorovský, CSc.

- vedecký a vysokoškolský pedagogický pracovník, venuje sa problematike sociálneho lekárstva a zdravotníckeho manažmentu v rámci pregraduálneho a postgraduálneho vzdelávania a problematike krízového riadenia v zdravotníctve.

Doc. MUDr. Vojtech Ozorovský, CSc. je členom SLS od 1. 1. 1977 s členstvom vo viacerých odborných spoločnostiach SLS – Slovenskej spoločnosti sociálneho lekárstva, ktorej je opakovane predsedom (od roku 2004), predtým vedeckým sekretárom, členom výboru jej Sekcie zdravotníckej štatistiky, členom Slovenskej spoločnosti pre vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve (vedecký sekretár), Slovenskej spoločnosti zdravotníckeho práva, Slovenskej dermatovenerologickej spoločnosti a Spolku slovenských lekárov v Bratislave.

Za jeho doterajšie aktivity a zásluhy o budovanie a rozvoj SLS mu boli udelené Medaily SLS „*Propter Merita*“ – bronzová, strieborná a zlatá.

XI. Dvorana slávy slovenskej medicíny

Slovenskej lekárskej spoločnosti

(21. september 2021, Hotel Sorea Regia, Bratislava)

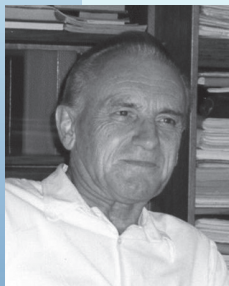
Slovenská lekárska spoločnosť
Slovak Medical Association

Uvedenie osobností slovenskej medicíny

do Dvorany slávy SLS

Prof. MUDr. Pavol Bakoss, DrSc.

(* 4. 7. 1933)

Prof. MUDr. Pavol Bakoss, DrSc. sa narodil v Levoči. Od útleho detstva žil v Banskej Bystrici, kde aj maturoval na gymnáziu (1951). Štúdium medicíny absolvoval v rokoch 1951 – 1957 na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (LFUK). Už počas štúdia pracoval v študentskom vedeckom krúžku na Farmakologickom ústave LF UK, čoho výsledkom bola i jedna kolektívna publikácia. Po ukončení štúdia nastúpil na miesto odborného asistenta na Ústave hygieny LFUK. Po vzniku samostatného ústavu epidemiológie vykonával funkciu tajomníka, neskôr zástupcu

prednostu ústavu. V období 1981–1984 bol hosťujúcim profesorom v Institut des Sciences Médicales, kde pôsobil ako vedúci Département de Médecine Sociale v Constatine v Alžírsku; tam napísal aj skriptum z epidemiológie pre medikov vo francúzskom jazyku. V rokoch 1986 – 2000 bol vedúcim Ústavu epidemiológie LFUK, kde pracuje dodnes, od roka 2009 ako emeritný profesor. V roku 1961 získal atestáciu I. stupňa v odbore mikrobiológia. Na LF UK obhájil vedecké hodnosti CSc. (1961), DrSc. (1982), bol habilitovaný za docenta v odbore epidemiológia (1968) a vymenovaný za riadneho profesora epidemiológie (1986). Vo svojom odbore sa venoval epidemiologickým problémom chorôb ľudí, osobitne infekčných (vakcinácia a jej vývojové trendy, kolektívna imunita, nemocníčné náklady a iné).

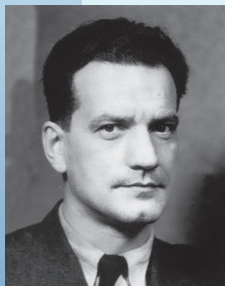
Vo vedecko-výskumnej činnosti študoval ochorenia prenosné zo zvierat na ľudí (napr. besnotu), osobitnú pozornosť venoval leptospíram – baktériám, parazitujúcim na početných druhoch zvierat, ktoré spôsobujú aj klinicky polymorfné ochorenia ľudí. Okrem iných otázok sa venoval vplyvu antibiotickej terapie na tvorbu protilátok pri leptospirózach, ktorých dôkazom sa stanovuje diagnóza ochorenia. Pasážovaním leptospírových kmeňov na kultivačných pôdach s pridanými antisérami potvrdil ich antigénne zmeny; prioritným nálezom bolo potvrdenie analogických zmien aj v pokusoch na zvieratách, čo odhaľuje jeden z možných mechanizmov vzniku nových sérovarov týchto baktérií v prírode. V mnohoroč-

nej spolupráci s niektorými ústavmi SAV venoval značnú časť svojej výskumnej aktivity zisťovaniu nových prírodných ohnisk leptospír na Slovensku a tak dopĺňal základnú mapu existencie ohnisk u nás, ktorú vytvoril jeho učiteľ prof. MUDr. Emil Kmety, DrSc. Počas študijného pobytu v Pasteurovom ústave v Tunise (1964–1965) izoloval a identifikoval nový medzinárodne uznaný sérovar leptospír nazvaný L.tunis. S rakúskymi spolupracovníkmi zisťoval možnosť stanovenia sérovarovej príslušnosti v prírode izolovaných kmeňov leptospír molekulovo-biologickými postupmi v porovnaní s klasickými bakteriologickými metódami, ktoré sú štandardné. Uvedené i ďalšie otázky študoval v rámci desiatich výskumných projektov, z nich v piatich bol zodpovedným riešiteľom. Výsledky výskumu zverejnil vo viac ako 150 publikáciách v domácich i zahraničných časopisoch, na ktoré sa registrovalo viac než 270 ohlasov. Slovenskú medicínu reprezentoval na odborných fórach v mnohých krajinách vo viacerých svetových jazykoch. Viac rokov bol členom Taxonomic Subcommittee on Leptospira a ako člen International Leptospirosis Society bol aj členom jej Steering Committee.

V rámci odbornej činnosti stále venuje už dlhodobú pozornosť laboratórnej diagnostike leptospírových ochorení ľudí, ktorá sa robí pre celé Slovensko na pracovisku kde pôsobí. V súčasnosti sa zaoberá jej spresňovaním pomocou absorpcie patientskych sér zo séro skupinovej úrovne na úroveň sérovarov, čo má význam pre epidemiologickú prax. Odbornou aktivitou je tiež kontinuálne sledovanie výskytu leptospiróz ľudí v SR a ich každoročná epidemiologická analýza, ktorá sa publikuje. To spolu s analogickou veterinárnou činnosťou u domácich zvierat tvorí základ epidemiologického pohľadu nad touto chorobou. Na poli pedagogickej činnosti na LFUK sa podieľal na napísaní viacerých skriptov alebo učebníc epidemiológie pre medikov. Bol iniciátorom a editorom celoštátnej učebnice tejto disciplíny (2005), ktorá na rozdiel dovtedajších domácich ale i zahraničných učebníc bola doplnená o epidemiológiu najdôležitejších chronických tzv. „civilizačných“ chorôb. So spoluautormi zostavil aj Compendium of Epidemiology (1999) pre výučbu študentov v anglickom jazyku. Rovnako so spoluautormi vydal Epidemiológiu vybraných cudzokrajných chorôb (1990). Dlhoročnú aktivitu prejavil aj vo výbore Mikrobiologicko-epidemiologickej spoločnosti SLS, ktorej bol členom výboru (1986–1994) a jeho predsedom, súčasne aj spolupredsedom vtedajšieho federálneho výboru. Za svoju činnosť a rozsiahle aktivity získal ocenenia doma i v zahraničí.

Prof. MUDr. Gejza Bárdoš

(* 1. 7. 1908 – † 1. 5. 1961)

Prof. MUDr. Gejza Bárdoš, významný slovenský lekár – patofyziológ a internista, vysokoškolský učiteľ, vedec a organizátor v zdravotníctve, sa narodil v Liptovskom sv. Mikuláši. Pochádzal z učiteľskej rodiny. Mal tri deti, dve dcéry a syna. Základnú školu i gymnázium absolvoval v Liptovskom sv. Mikuláši. Štúdium na Lekárskej fakulte UK v Bratislave úspešne ukončil v roku 1933. Docentom internej medicíny sa stal v roku 1940, mimoriadnym profesorom v roku 1945 a riadnym profesorom v roku 1954. Absolvoval študijné pobyty na renomovaných pracoviskách v zahraničí: Ústave experimentálnej patológie v Bruseli (1935) a Ústave všeobecnej a porovnávacej patológie v Londýne (1936). Od roku 1933 bol sekundárnym lekárom a asistentom na internej klinike prof. MUDr. M. Netouška a na Ústave pre experimentálnu patológiu. V rokoch 1939–1961 bol prednostom Ústavu pre všeobecnú a experimentálnu patológiu a vedúci Katedry experimentálnej patológie a farmakológie Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity (v súčasnosti Univerzity Komenského) v Bratislave. V rokoch 1952–1954 ho Poverenictvo zdravotníctva SR poverilo vedením rezortného, novozriadeného Výskumného ústavu endokrinologického (VÚE), ktorý sa v roku 1954 stal pracoviskom Slovenskej akadémie vied a prof. G. Bárdoš bol menovaný za predsedu Vedeckej rady VÚE. Verejne činný bol už od študentských čias. Pôsobil ako predseda Spolku podtatranských akademikov a Spolku československých medikov v Bratislave. Bol delegátom všeslovenských medicínskych a lekárskeho zjazdov v Splite, Poznani a v Prahe, členom Spoločnosti pre hospodárske a kultúrne zbliženie s novým Ruskom. Sovietsky zväz (ZSSR) navštívil v roku 1931. Po roku 1945 svojou vedeckou, pedagogickou a organizátorskou prácou významnou mierou prispieval k budovaniu základov lekárskeho vied a zdravotníctva na Slovensku.

Ako prednosta Ústavu a katedry patologickej fyziológie Lekárskej fakulty UK (ďalej „Ústav“) položil základy moderne koncipovanej patologickej fyziológie, zaviedol do nej nové výskumné metódy. Pod jeho vedením bol na Ústave nakrútený film o pavlovskej metóde výskumu chemizmu žalúdka, ktorý v roku 1957 získal 1. cenu v súťaži vedecko-náučných filmov na medzinárodnom kongrese nukleárnej medicíny v Turíne. Rozsah jeho odborného profesijného zamerania bol veľmi široký. Venoval sa *hepatológii* (metóda kvantitatívneho určenia nepriamo reagujúceho bilirubínu, diferenciálna diagnostika iktarov, alimentárna urobilinúria, Weilova choroba, chrízoza pečene), *poruchám metabolizmu* (diabetes, metóda určovania kyselika v krvi, vplyv nervového podráždenia na hladinu cholesterolu a lipidov, termoregulácia za nor-

málnych a patologických okolností), *kardiológii* (frakcie kyseliny fosforečnej v myokarde, morfológia T-vlny, fyziologické zväčšenie srdca) a *endokrinológii* (depistáž endemickej strumy, liečenie strumy a hypofyzárneho nanizmu). Československú a slovenskú vedu reprezentoval na lekárske kongresoch v Bruseli, vo Vichy, v Paríži, Turíne, Prahe.

Experimentálny výskum prof. G. Bárdoša bezprostredne súvisel s klinickou praxou a potrebami zdravotníctva. Ako vedúci prvej endokrinologickej poradne sa stal jedným z iniciátorov a organizátorov výskumu a inštitucionálneho zabezpečenia liečby endemickej strumy, ktorá predstavovala na Slovensku vážny zdravotnícky problém. V roku 1950 sa stal jedným z spoluorganizátorov patronátu Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity nad bratislavskými priemyselnými podnikmi. Niekoľko rokov pôsobil bezplatne ako internista a röntgenológ v Bratislavských elektrotechnických závodoch. Vychoval desiatky lekárov, vedecko-pedagogických pracovníkov. K rozvoju lekárskeho vied a zdravotníctva na Slovensku prispieval ako člen vedeckých rád, komisií a poradných orgánov Ministerstva zdravotníctva SR, vedeckých, pedagogických a iných vzdelávacích inštitúcií a ako člen redakčných rád viacerých odborných časopisov. V 50. rokoch minulého storočia bol hlavným redaktorom Bratislavských lekárskeho listov. V roku 1935 sa stal členom Spolku slovenských lekárov v Bratislave a v rokoch 1952–1954 jeho predsedom. V roku 1937 sa stal členom Sociétés internationale de gastroenterologie, členom predsedníctva Vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva SR a členom výboru Vedeckého poradného zboru Poverenictva zdravotníctva SR. Jeho život a dielo významne ovplyvnilo dlhoročné priateľstvo a spolupráca s akad. Ladislavom Dérom.

Bol autorom a spoluautorom početných odborných publikácií: *Rok zdravotníckeho patronátu lekárskej fakulty nad bratislavskými závodmi* (Bratislava, 1951–57), *Správna výživa zdravých a chorých* (Bratislava 1951), *Kapitoly z patologickej fyziológie 1–3* (Bratislava, 1953–57), štúdií: *Über den Einfluss der Nervenreizung auf den Cholesterin und Fettgehalt des von der Exträmilität abfließenden Blutes* (F. Šimer, Biochemische Zeitschrift, 1931), *Případ Weilovej nemoci* (BLL, 16, 1936, s. 35–40), *K otázke alimentárnej bilirubinúrie* (L. Déer a S. Manigatti, BLL, 16, 1936, s. 434–455), *Recherches sur la composition du sang arteriel apres ingestion de solution saline* (P. Cambier, Comptes rendus de la Société biologique 1936), *Sur la separation et le dosage de la bilirubine indirecte dans la sang* (Le Sang 1936), *La bilirubinémie dissimulée ou indirecte et la bilirubinémie franche ou directe en pathologie hépatique* (N. Fiesinger, Le Sang 1936), *Klinické skúsenosti so sondážou duodená v chorých hepatitidami, menovite však katarálnym iktarov* (BLL, 18, 1938, s. 64–68), *Praktické použitie extraktability bilirubínu séra chlo-roformom pre diferenciálnu diagnózu iktarov* (Slovenský lekár, 1, 1939, s. 97–99), *Vplyv podanej glukózy na alimentár na galaktozúriu u niektorých jaterných insuficiencií* (P. Barber, Br, 19, 1939, s. 1–12), *K problémom diabetu* (BLL, 19, 1939, s. 387–400), *Hypofyzárny nanizmus a jeho liečba* (O. Oravec, BLL, 27, 1947, s. 891–904), *Príspevok k morfológii T vlny* (E. Barta, A. Kreze, BLL, 35, 1955, zv. 1, s. 129–136), *O fyziologickom zväčšení srdca 1 – 3* (pod vedením prof. G. Bárdoša – L. Komadel, A. Kreze, BLL, 35, 1955, zv. 2, s. 395–408, 459–473, 37, 1957, zv. 1, s. 129–140).

Na počesť prof. MUDr. G. Bárdoša, ako prejav úcty a vďaky za výsledky jeho práce a prínos v prospech rozvoja medicínskej vedy a vzdelávania u nás je po ňom pomenovaná ulica v Bratislave na Kramároch – Bárdošova ulica.

Prof. MUDr. Ján Birčák, CSc.

(* 20. 1. 1923 – † 5. 9. 2011)

Prof. MUDr. Ján Birčák, CSc., nestor slovenskej pediatrie, významný predstaviteľ slovenskej lekárskej vedy sa narodil v Drienici (okres Sabinov). Stredoškolské štúdium absolvoval na jednom z najvýznamnejších ústavov v dejinách uhorského a slovenského školstva - na klasickom, kolegiálnom gymnáziu v Prešove, ako najlepší žiak školy. Promoval na Lekárskej fakulte vtedajšej Slovenskej univerzity v Bratislave (1950). Po promócii pôsobil v Oblastnej nemocnici v Michalovciach. Po ukončení vojenskej služby, predĺženej na 5 rokov, nastúpil pracovať na I. detskú kliniku DFNSP v Bratislave (1956), ktorú vtedy viedla doc. MUDr. I. Jakubcová. V roku 1963 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu a v roku 1965 habilitoval. V oboch prácach sa zaoberal hodnotením funkčnej zdatnosti kardiovaskulárneho systému detí s vrodenými alebo získanými srdcovými chybami pomocou spirometrie, ktorú zaviedol do detskej kardiológie ako prvý v Československu. Za dosiahnuté originálne výsledky, publikované v sérii 35 prác, udelili prof. Birčákovi a riešiteľskému kolektívu celoštátnu Hálkovu cenu. Neskôr, ako prvý zaviedol metódu mikrokatetrizácie u detí s vrodenými chybami srdca. Domáce prvenstvo mu tiež patrí v diagnostike dyserytropoetickej anémie a Gardnerovho-Diamondovho syndrómu autoerytrocytovej senzibilizácie.

Prof. Birčák vďaka húževnatosti, pracovitosti a vytrvalosti zúročil vrodené danosti ako sú talent, bystrosť a pohotovosť v úsudku, zmysel pre novátorstvo a pokrok. Záber jeho liečebného a vedecko-výskumného záujmu bol obdivuhodný. Okrem kardiológie a vývojovej pediatrie to bola endokrinológia, hematológia, pneumológia a reumatológia, takže sa vypracoval nielen na všestranne vzdelaného odborníka, ale aj vynikajúceho a u študentov veľmi obľúbeného pedagóga.

V školskom roku 1967-1968 absolvoval prof. Birčák študijný pobyt v Paríži na klinike popredného svetového pediatra, prof. Debré, so zameraním na problematiku detí v období dospievania. Po návrate z Paríža sa orientoval na štúdium vývojových zmien v priebehu puberty, na zložitú

a náročnú diagnostiku a liečbu porúch príjmu potravy, predovšetkým mentálnej anorexie. Riešenie viedlo k cenným výsledkom vzbudzujúcim záujem doma i v zahraničí, pretože došlo k zabráneniu úmrtí u väčšiny mladých dievčat s touto diagnózou.

Prof. Birčák v roku 1975 vystriedal prof. Jakubcovú vo funkcii prednostu kliniky a v roku 1979 bol vymenovaný za profesora detského lekárstva. Úspešne pokračoval v rozvoji odboru. Kliniku viedol do roku 1989. Na klinike pôsobil aj naďalej, celkovo 55 rokov. Intenzívne formoval kardiologické zameranie kliniky, ktorá koncom 70-tych rokov bola ustanovená Ministerstvom zdravotníctva SR za Kardiologické diagnostické centrum s celoslovenskou pôsobnosťou pre deti do 3 rokov.

Rozsiahla je aj publikačná činnosť prof. Birčáka: spoluautorstvo učebníc pediatrie, viac ako 300 odborných prác publikovaných doma a v zahraničí, aktívna účasť na mnohých pediatrických a kardiologických kongresoch (Viedeň, Buenos Aires, New Delhi, Moskva, opakovane Nemecko a Poľsko).

Prof. Birčák zastával početné významné organizačno-odborné funkcie. V popredí stoja: pozícia krajského odborníka pre pediatriu, dlhoročné predsedníctvo výboru Slovenskej a Československej pediatrickej spoločnosti, dlhoročné členstvo v Slovenskej kardiologickej spoločnosti (vedúci pracovnej skupiny pred detskú kardiológiu), členstvo vo výbore Spolku slovenských lekárov v Bratislave, predseda celoštátnej komisie pre obhajobu kandidátskych a doktorských dizertačných prác z pediatrie, člen medzinárodnej redakčnej rady časopisu „*Cor et Vasa*“, člen viacerých redakčných rád domácich lekárskeho časopisov.

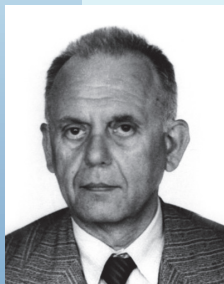
Angažovanosť prof. Birčáka si vyslúžila vysoké odborné ocenenia a počty. Z početných treba vyzdvihnúť najmä zlaté medaily udelené: Slovenskou lekárskou spoločnosťou („*Propter Merita*“), Univerzitou Komenského (UK), Lekárskou fakultou UK, Jesseniovou lekárskou fakultou UK v Martine, ďalej Hynkovu medailu, Medailu akademika L. Dérera a čestné členstvá: Československej kardiologickej spoločnosti, Slovenskej lekárskej spoločnosti, Slovenskej kardiologickej spoločnosti, Československej a Slovenskej pediatrickej spoločnosti a Spolku slovenských lekárov v Bratislave.

V osobnosti prof. Birčáka sa spájali vzácne charakterové a morálne vlastnosti: zmysel pre spravodlivosť, hľadanie a obrana pravdy, príkladné dodržiavanie lekárskej etiky, citlivý empatický prístup a vždy otvorené srdce k utrpeniu chorých detí. Tieto vlastnosti potvrdil rozhodným postojom v pohnutých časoch normalizačného procesu, keď uchránil I. detskú kliniku a prof. Jakubcovu, svoju učiteľku a zakladateľku slovenskej pediatrickej kardiológie, pred rušivými existenčnými zásahmi a tak zabezpečil neprerušený vývoj slovenskej pediatrickej kardiológie.

Prof. MUDr. Igor Riečanský, DrSc.

Prof. MUDr. Ján Černý, DrSc.

(* 16. 2. 1925 – † 14. 9. 2000)

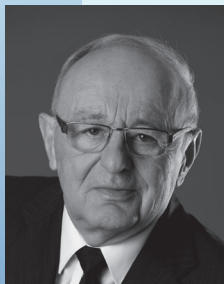
Prof. MUDr. Ján Černý, DrSc. sa narodil v Bratislave. Štúdium na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK) ukončil v roku 1950. Po promócii začal pracovať ako asistent na Chirurgickej klinike v Košiciach pod vedením prof. Kňazovického. V roku 1957 začal pracovať ako samostatný vedecký pracovník na LF UK v Bratislave, kde bol spoluzakladateľom a neskôr vedúcim výskumného laboratória *chirurgickej patofyziológie*. Zaoberal sa najmä problematikou *portálnej hypertenzie*. Kandidátsku dizertačnú prácu z hepatochirurgickej problematiky obhájil v roku 1960, docentom sa stal v roku 1964 habilitačnou prácou *Problémy chirurgickej liečby cirhózy pečene*. Za profesora chirurgie bol menovaný v roku 1984. V rokoch 1969-1982 bol primárom chirurgického oddelenia nemocnice v Žiline. V roku 1982 sa stal vedúcim Katedry chirurgie ILF v Bratislave (v súčasnosti Slovenská zdravotnícka univerzita/SZU). V roku 1983 sa stal prednostom Chirurgickej kliniky ILF v Nemocnici akad. L. Déřera, ktorú viedol do roku 1993. Potom, až do konca života (2000) tam pôsobil vo funkcii odborného konzultanta. Vplyv na rozvoj chirurgie u nás a postgraduálny systém chirurgického vzdelávania sa výrazne prejavil v období jeho pôsobenia na Chirurgickej klinike nemocnice akad. L. Déřera a Katedre chirurgie ILF (IVZ, SPAM, SZU) v Bratislave (od roku 1982). V rezortnom výskume a v klinickej praxi sa venoval chirurgickej liečbe portálnej hypertenzie, proximálnej selektívnej vagotómii v liečbe peptického vredu gastroduodena, resekcií pankreasu v liečbe komplikácií chronickej pankreatitídy, rekonštrukcii žľazových ciest a extenzívne anatomickým resekciám pečene. Pod vedením prof. Černého sa chirurgická klinika stala lídrom v chirurgickom rezortnom výskume s rýchlou aplikáciou teoretických poznatkov do klinickej praxe. Počas svojho profesionálneho pôsobenia prof. Černý publikoval 164 vedeckých prác, z ktorých boli dve odmenené Kostlivého cenou (1975 a 1980). Z monografií k najznámejším patria *Chirurgia tráviacej rúry* (1988), *Špeciálna chirurgia*

I-IV (1990-1996). Obidve sa stali základnými učebnicami chirurgie na Slovensku a aj v blízkom zahraničí. Patria k zlatému fondu slovenského písomníctva v odbore chirurgia. Takmer dvadsať rokov boli nielen pre slovenských chirurgov „*bibliou*“ a odpoveďou kedy a ako operovať, ale aj nenahraditeľným komplexným dielom v príprave na skúšky v postgraduálnom vzdelávaní. Prof. Černý s kolektívom pedagogických pracovníkov zdokonalili systém predatestačnej prípravy nielen v overovaní praktických chirurgických zručností uchádzačov a systematickej teoretickej príprave adeptov, ale aj v požadovanej úrovni a kvalite ich atestačných prác, ktoré podliehali verejnej obhajobe. Bol iniciátorom zavedenia písomného testu k previerke odborných vedomostí a znalostí atestantov. Vo svojej dobe patril k výrazným, dominantným osobnostiam chirurgie na Slovensku. Nadviazal úzku spoluprácu s renomovanými pracoviskami v zahraničí, aj vďaka osobným kontaktom a priateľstvu so svetovo uznávanými odborníkmi. Na odborných chirurgických podujatiach prezentoval takmer 200 prednášok. Vynikal originálnym spôsobom slovného prejavu a logikou myslenia, ktoré vždy zaujali poslucháčov nielen doma, ale aj v zahraničí. Prof. Černý prostredníctvom svojej odbornej kliniky, vedeckej a pedagogickej práci, množstva odborných prednášok, kurzov, atestačnej prípravy, či vďaka svojej učebnici chirurgie, bol učiteľom takmer kompletnej súčasnej generácie slovenských chirurgov. Tak ako bol profesor Kostlivý pre slovenských chirurgov zakladateľom modernej chirurgie v úvode dvadsiateho storočia, tak bol prof. Černý pre slovenských chirurgov učiteľom modernej chirurgie v závere dvadsiateho storočia a uznávanou odbornou autoritou. Zapísal sa tak trvale významnou mierou do histórie slovenskej medicíny v odbore chirurgia.

(Zdroj: www.szu.sk, autor: Juraj Olejník, Bratislava jún 2007)

Prof. MUDr. Svetozár Dluholucký, CSc.

(* 9. 11. 1940)

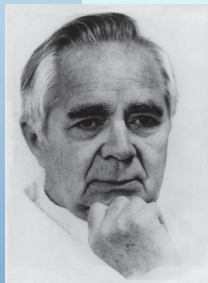
Prof. MUDr., S. Dluholucký CSc. patrí medzi významné osobnosti československej a slovenskej pediatrie druhej polovice 20. storočia a prelomu milénia. Rodák z Martina sa už v detstve presťahoval do Banskej Bystrice, ktorej s krátkymi prestávkami zostal verný po celý život. Po maturite (1958) vyštudoval odbor pediatriu na LFUK Bratislava, promoval s vyznamenaním (1964). Po roku praxe na pediatrickej klinike FN Martin odišiel pracovať na detské oddelenie KUNZ - Banská Bystrica. Tam zostal pracovať, s výnimkou roku 1968 - (odb. asistent na II. Detskej klinike LFUK) až dodnes. Atestoval z pediatrie (I. stupeň-1967, II. stupeň -1970), titul CSc získal v r. 1979, docentúru z pediatrie v r. 1990) a profesúru zo sociálnej práce v r. 1997. Odborné zameranie prof. Dluholuckého odrážalo postavenie detského oddelenia KUNZ – ako odborného a metodického centra pediatrie Stredoslovenského kraja. Bol to široký záber v uplatňovaní nových poznatkov v praxi a súčasne metodické vedenie pediatrických pracovísk kraja. Ako vedúci úseku pre nezrelých novorodencov (1969-74) sa venoval problematike starostlivosti o kriticky chorých novorodencov- vývojom nových postupov ventilačnej podpory (IPPV, PEEP, CPAP), poruchám vnútorného prostredia, inváznym vstupom a kvalite transportu. Výsledkom boli prioritné objavy stimulácie tvorby surfaktantu publikované v zahraničí, prvé široké použitie distenčnej liečby (CPAP), desať zlepšovacích návrhov a dva priemyselné vzory. Na tomto základe sa budovala pod jeho vedením starostlivosť o kritické stavy v pediatrii, vrátane anezestziologickej pediatrickej starostlivosti, neurointenzívnej starostlivosti (s monitorovaním ICP), ECMO a transportnej pediatrie (vrátane leteckej) starostlivosti. V r. 1978 vytvoril protokol liečby otráv muchotrávkou zelenou, ktorý je aktívny v praxi aj pre dospelých dodnes v podobe diagnostického a liečebno-konzultačného servisu pre celé Slovensko, s efektívnosťou nad 95%. V 70-tich rokoch vypracoval prof. Dluholucký, spolu s prof. Švejcarom z Prahy Laktačný program pre obnovenie prirodzenej výživy dojčiat, ktorý sa následne transformoval v 80-tich rokoch do programu „*Baby Friendly Hospital Initiative*“ (BFHI) UNICEFu, v ktorom zrealizoval viacero odborných štúdií. Na konci 70-tich rokov urobil prvé kroky vedúce k vytvoreniu detských onkologických centier. Výsledkom bolo zriadenie prvého slovenského detského onkocentra pri KUNZ B. Bystrica (1982). Podľa tohto modelu sa neskôr vytvorili dve ďalšie onkocentra (BA,KE,1991). Od nástupu do funkcie primára detského oddelenia (1974) bol prof. Dluholucký aj krajským pediatrom Stredoslovenského kraja a za rozvoj spolupráce,

skvalitnenie pediatrickej starostlivosti a očkovanie v kraji dostal *Cenu predsedu Federálnej populačnej komisie ČSSR* (1985). V r. 1978 bol z jeho iniciatívy zahájený projekt novorodeneckého skríningu kongenitálnej hypotyreózy u novorodencov, ktorý sa spolu s ČR rozvinul tak, že v r.1985 bol zahájený celoslovenský program skríningu na Skrínigovom centre novorodencov SR v Banskej Bystrici. Projekt a autor dostali cenu predsedu federálnej komisie pre vedecký a investičný rozvoj ČSSR (1987). Prof. Dluholucký sa stal členom poradného zboru pre pediatriu MZ Českej republiky – pod vedením akademika J. Houška a okrem prednášok na ILF Praha aplikoval u nás princípy sociálnej pediatrie prof. Dunovského. Boli to pôvodné štúdie týkajúce sa náhleho úmrtia dojčiat (SIDS) prezentované v Gazi, CAN syndróm s prof. Adeskom a vedením každoročného oceňovania (Adasek Award) najlepších prác v tomto smere u nás. Na úseku prevencie to bola orientácia na očkovanie – hlavne koncom 90-tich rokov – kedy bol prof. Dluholucký hlavným iniciátorom vakcinácie dojčiat proti hepatitíde B, prispel k zavedeniu očkovania proti inváznym hemofilovým a pneumokokovým nákazám. Aktívne a dlhodobo pracuje na poli vakcinológie – je držiteľom zlatej Červenkej medaily. Prof. Dluholucký sa významnou mierou podieľal na rozvoji pediatrie u nás, či už ako krajský pediatr (1974-1990), hlavný odborník pre pediatriu MZ SR (1990-1999), alebo ako člen mnohých poradných výborov a komisií MZ SR, najmä v 90-tich rokoch. V tomto období aktívne vyučoval pediatriu a sociálnu prácu na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej Univerzity, kde bol garantom odboru Sociálna práca. V r. 2003 inicioval vznik Fakulty zdravotníctva, ktorá získala akreditáciu pod Univerzitou Mateja Bela, neskôr sa stala samostatnou fakultou Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave (SZU). Prof. Dluholucký sa v r. 2005 stal dekanom SZU a bol ním až do r. 2013. V súčasnosti tam pôsobí ako prodekan pre rozvoj. V tom istom roku (2005) bol iniciátorom vzniku tretej samostatnej Detskej nemocnice v Banskej Bystrici, ktorá vznikla osamostatnením od Nemocnice F.D. Roosevelta. Táto detská nemocnica (dnes Fakultná) je školiacou bázou SZU, a odborným centrom pre koncové pediatrické služby v Banskobystrickom kraji a aj regiónu stredného Slovenska. Bol zástupcom Slovenskej pediatrickej spoločnosti v Európskej pediatrickej asociácii UNEPSA, člen výboru UNICEF prezidentom Commission Permanente of Speleotherapy, Union International of Speleology (1996-2008), dodnes jej Honorárny president (CPS-UIS UNESCO B).

Počas celého profesionálneho života bol prof. Dluholucký aktívnym členom SLS, úspešne ju reprezentoval v rôznych funkciách, či už ako člen Predsedníctva SLS, dnes Prezídia SLS (1990-1996), predseda a dlhoročný člen výboru Slovenskej pediatrickej spoločnosti (1990-2003), predseda Spolku lekárov Banská Bystrica (1990-2004), člen výboru Slovenskej onkologickej spoločnosti (1990-95) a člen sekcií odborných spoločností/organizačných zložiek SLS. Za výsledky svojej odbornej, vedeckej a pedagogickej práce a rozsiahle verejne prospešné aktivity mu bolo doteraz udelených 26 vyznamenaní - rezortných, štátnych, odborných spoločností SLS, univerzít a iných odborných a vzdelávacích inštitúcií. Je autorom viac ako 410 odborných publikácií s viac ako 210 citáciami, z nich viac ako 50% v zahraničí. Prof. Dluholucký je váženou, uznávanou osobnosťou slovenskej medicíny a medzinárodne uznávanou odbornou i ľudskou autoritou, ktorý výsledkami svojej práce významne prispel k zvyšovaniu kvality poskytovanej starostlivosti o zdravie detí.

Prof. MUDr. Andrej Getlík, CSc.

(* 27. 2. 1916 – † 19. 10. 1990)

Prof. MUDr. Andrej Getlík, CSc. sa narodil vo Vinnom (okres Michalovce). Vyrastal v roľníckej rodine, mal desať súrodencov. Matka mu zomrela, keď mal štyri roky, preto starostlivosť o rodinu prevzala najstaršia sestra. Gymnázium absolvoval v Michalovciach (1938). V roku 1944 ukončil vysokoškolské štúdium na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave s výborným prospechom a začal pracovať ako asistent na Detskej klinike v Bratislave. Počas 2. svetovej vojny (1944) narukoval a aktívne sa zúčastnil Slovenského národného povstania. V rokoch 1945-1952 pracoval ako sekundárny lekár v OÚNZ v Trenčíne, pod vedením prof. Churu. Neskôr ako asistent nového Doškolovacieho strediska pre pediatriov MZ v Havlíkovom Brode. V roku 1953 sa stal vedúcim Doškolovacieho strediska pre pediatriov v Trenčíne. Vedúcim Katedry pediatrie Slovenského ústavu pre doškolovanie lekárov v Trenčíne sa stal v roku 1957 (neskôršie premenovaný na Inštitút pre ďalšie doškolovanie lekárov a farmaceutov/ILF, v súčasnosti Slovenská zdravotnícka univerzita/SZU) v Trenčíne a v Bratislave (1967-1986). Prof. Getlík vyučoval postgraduálne pediatriu celých 33 rokov. V roku 1967 úspešne ukončil docentskú habilitačnú pokračovanie na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Absolvoval viacero študijných pobytov na detských klinikách v zahraničí (Českej republike, opakovane vo Francúzsku, vrátane 3-mesačného kurzu v Centre International de l'enfant v Paríži, Nemecku, Španielsku, ZSSR, Poľsku, Maďarsku), kde prezentoval výsledky svojej vedeckej práce, získal mnoho cenných priateľských kontaktov a rozvinul úspešnú medzinárodnú spoluprácu. Ovládal niekoľko jazykov (nemčinu, angličtinu, francúzštinu a ruštinu, pasívne španielsky, taliansky a poľsky). Bol aktívnym členom Československej pediatickej spoločnosti a počas dvoch funkčných období (od roku 1969) aj jej federálnym predsedom. Organizoval mnoho odborných pediatických podujatí s medzinárodnou účasťou. Po príchode do Bratislavy bol poverený funkciou mestského pedagoga a podarilo sa mu úspešne znížiť dočasnú úmrtnosť v hlavnom meste Slovenska. Často prednášal i predsedal na kongresoch v zahraničí. Bol čestným členom poľskej a maďarskej pediatickej spoločnosti. Prof. Getlík, ako vedúci Katedry pediatrie ILF a neskôr, až do svojej smrti, ako jeho konzultant, sa významne podieľal na výchove slovenských pediatriov, alergológov a klinických imunológov. Vyskolil takmer pre každý okres na Slovensku klinického imunológa.

V rámci odbornej a vedeckej činnosti sa venoval najmä problematike *alergológie a imunológie*, z nej publikoval najviac prác. Vo svojej dobe bol nesporne našim

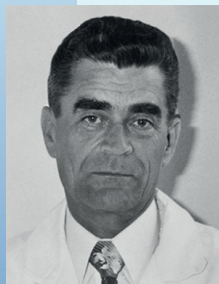
najväčším odborníkom na *imunodeficiencie* u detí, ich klinickú diagnostiku a najmä terapiu. Ďalším predmetom jeho osobitného záujmu boli *vrodené anomálie, genetické poruchy* a osobitne poruchy vedúce k *hendikepu* postihnuteho dieťaťa. Tu sa zvlášť dokázala uplatniť jeho ľudskosť prístupu k chorému dieťaťu, schopnosť vziť sa do jeho problémov a pochopiť jeho ťažkosti. Rodičia s hendikepovanými deťmi za ním prichádzali z celého Slovenska. Venoval sa celiakii a všetkým formám *celiakálneho syndrómu*, choroby, ktorá bola dovtedy veľkou neznámou v slovenskej pediatrii. Rozpracoval na naše podmienky diétnu terapiu celiakie, jej princípy platia dodnes. Podieľal sa na riešení viac ako 10 výskumných úloh. V prácach o dedičných metabolických poruchách riešil spolu s ďalšími odborníkmi problém výskytu *fenylyketonúrie* a *cystickej fibrózy* na Slovensku a možnosti skríningu týchto chorôb. Pripravil skrínung *kongenitálnej hypotyreózy*.

Prof. Getlík bol spoluautorom 11 knižných publikácií, uverejnil 183 prác v domácich a zahraničných periodikách, prezentoval viac ako 600 prednášok na pôde Slovenskej lekárskej spoločnosti, Českej lekárskej spoločnosti a v zahraničí. Ako zostavovateľ, autor a spoluautor sa podieľal na napísaní postgraduálnej učebnice „*Diagnostické a terapeutické výkony u detí*“, ktorá sa stala základnou príručkou pediatrie. Vo výskumnej práci „*Sledovanie imunitného stavu dieťaťa*“, publikoval prehľad o najnovších metódach diagnostiky a terapie *imunodeficientných stavov*. V oblasti imunodeficiencie významne obohatil svojimi výsledkami aj európsku pediatriu. V spolupráci s vynikajúcim českým pediatrom profesorom Jozefom Švejcarom, ako prví u nás zorganizovali v Bratislave jednotňový kongres imunológie pre pediatriov (1967). Patrí mu mnoho prvenstiev pri zavádzaní nových terapeutických metód. Ako prvý popísal vo vedeckej svetovej literatúre celulórnú *imunodeficienciu* pri infekcii *Pyoderma vegetans* a zaviedol úspešnú liečbu imunodeficiencií podávaním prenosového (transfer) faktoru. Ako prvý na Slovensku prepracoval, spolu s MUDr. Páleníkovou a závodom Imuna v Šarišských Michaľanoch metódu *Guthrieho testu* pri diagnostike fenylyketonúrie a vyskúšal ho na novorodencoch v Bratislave. Preveril a ako prvý u nás použil Intal v liečbe bronchiálnej astmy a histaglobulín v liečbe alergických chorôb. Podobných príkladov by sa dalo uviesť veľmi veľa.

Profesor Getlík bol vynikajúci slovenský pediater, ktorý sa zaslúžil hlavne o rozvoj *pediatickej alergológie a imunológie* – bol jej zakladateľom. Stal sa nestorom slovenskej pediatrie a jej vedúcou osobnosťou. Vždy presadzoval moderné a progresívne metódy v diagnostike a terapii chorôb. V práci, ale i v osobnom živote, bol vzorom pre všetkých – skromnosť, česťnosť, pracovitosť, húževnatosť, vytrvalosť, viera, to boli jeho najväčšie morálne hodnoty. Jeho prístup k deťom a ich rodičom bol vysoko etický a profesionálny. Bol poslancom Národného výboru mesta Bratislavy, kde presadzoval humanitu, lásku k prírode, záujmy zdravotníctva a najmä starostlivosť o mladú generáciu. Celý svoj život zasvätil medicíne a práci v prospech zdravia a šťastného života detí. Bol známy aj tým, že dokázal stráviť mnoho nocí pri lôžku ťažko chorého dieťaťa, prešľadovať neuveriteľné množstvo literatúry o jeho chorobe a nakoniec objaviť úplne novú, u nás neznámu terapiu, ktorá spolu s nekonečnou láskavosťou a starostlivosťou dokázala dieťa zachrániť. Na počesť prof. Getlíka, ocenenia výsledkov jeho práce, pripomenutia si jeho zásluh v prospech rozvoja medicíny a medicínskeho vzdelávania u nás a uctenia si pamiatky na výnimočnú osobnosť slovenskej medicíny sa každý rok uskutočňujú odborné konferencie s medzinárodnou účasťou, ktoré sú spojené s jeho menom: Getlíkov memorál na východnom Slovensku a Getlíkov deň v Bratislave.

Prof. MUDr. Ján Gvozdják, DrSc.

(* 4. 8. 1926 – † 10. 12. 2000)

Prof. MUDr. Ján Gvozdják, DrSc. sa narodil vo Veľkom Lipniku. Patrí k najvýznamnejším predstaviteľom Niederlandovej internistickej biochemicky a klinicko-farmakologicky orientovanej školy, je jednou z najväčších osobností slovenskej kardiológie a internej medicíny, uznávaný pedagóg a výskumný pracovník. Štúdium medicíny ukončil na LF UK v Bratislave roku 1952. Už ako medik začal pracovať na Ústave pre všeobecnú a klinickú biochémiu LF UK pod vedením akademika Niederlanda, až do roku 1956. V rokoch 1956–1998 pracoval na III. Internej klinike LFUK, v rokoch 1984–1995 bol nástupcom prof. Niederlanda, prednostom III. Internej kliniky a Farmakobiochemického laboratória III. Internej kliniky LF UK. V rokoch 1989–1995 bol prvým prodekanom LF UK v Bratislave pre vedecký výskum. V roku 1961 získal hodnosť kandidáta lekárskeho vied, v roku 1964 habilitoval z vnútorného lekárstva, v roku 1973 obhájil doktorskú dizertačnú prácu a v roku 1979 bol menovaný za profesora vnútorného lekárstva. V roku 1964 absolvoval 7-mesačný študijný pobyt v Göttingene a v roku 1967 trojmesačný študijný pobyt v Londýne. V rokoch 1988–2000 bol „*Fellow of the European Society of Cardiology*“.

Kľúčový medzinárodný vedecký prínos prof. Gvozdjáka je v štúdiu metabolizmu myokardu a kardiomyopatii. Patril medzi prvých, ktorí preukázali, že skôr, než vzniknú hemodynamické a morfológické zmeny, vznikajú poruchy bioenergetiky mitochondrií srdcového svalu. O význame práce prof. Gvozdjáka svedčí zaradenie jeho state o účinku etanolu do monografie svetoznámych experimentálnych kardiológov – Harris, Fleckenstein, Bing, vydané v Baltimore (USA) v roku 1976. Prof. Gvozdják si vybudoval medzinárodnú autoritu - stal sa členom výborov pracovných skupín Európskej kardiologickej spoločnosti a ISFC pre Kardiomyopatie a expertom WHO a RVHP pre oblasť SCCH ako predstaviteľ Československa. Dohovoril sa desiatimi jazykmi, na zahraničných konferenciách prednášal anglicky, nemecky, maďarsky, taliansky, rusky. So svojím bratom profesorom SVŠT, Ing. Ladislavom Gvozdjákom, napísal prvú mo-

nografiu, zameranú na využitie počítačov v medicíne „*Použitie samočinných počítačov v medicíne*“ (Osveta, Martin, 1970, 216 strán). Bol vedúcim autorom 5-dielnych skriptov z internej medicíny pre poslucháčov slovenských lekárskech fakúlt (1983-1985, cena Rektora UK). Po prepracovaní boli skripty vydané knižne (Osveta, Martin roku 1990 1. vydanie, roku 1995, 2. vydanie, 800 strán ako učebnica pre lekárske fakulty: Gvozdják a kol: *Interná medicína*). Originálne výsledky uverejnil vo viacerých zahraničných publikáciách a zhrnul v monografiách „*Nekoronárne kardiomyopatie*“ (SAV, 1973, 242 s., cena Prezídia Čs. lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně) a „*Srdcový sval*“ (spoluautorka RNDr. Anna Gvozdjáková, Osveta, Martin, 1980, 336 s., prémia Slovenského Literárneho fondu). Desiatky rokov prednášal kapitoly z vnútorného lekárstva, kardiológie, klinickej biochémie a klinickej farmakológie na Slovensku. Gvozdjáková výskumná skupina od roku 1970 študuje bioenergetiku mitochondrií koenzým Q_{10} srdcového svalu a oxidačný stres v rôznych experimentálnych modeloch poškodenia a farmakologického ovplyvnenia srdcového svalu. Výsledky dlhoročných experimentálnych štúdií aplikuje v klinickej medicíne. Prof. Gvozdják s manželkou, prof. RNDr. Annou Gvozdjákovou, DrSc., patria k zakladateľom *Mitochondriálnej medicíny na Slovensku*.

Prof. Gvozdják bol predsedom Komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác z vnútorného lekárstva, člen Komisie pre udeľovanie štátnych (ČSR) a národných cien (SR). V roku 1968 stál pri vzniku Slovenskej kardiologickej spoločnosti (SKS) a bol jej prvý vedecký sekretár. Túto funkciu vykonával do roku 1977, kedy sa stal predsedom SKS. Na čele SKS stál 16 rokov, do roku 1993. Opakovane a striedavo bol predsedom aj Československej kardiologickej spoločnosti (ČSKS). Pri MZ SR v roku 1981 bol koordinátorom smeru výskumu „*Myokardiopatie a poruchy metabolizmu myokardu*“, v roku 1982 člen Vedeckého poradného zboru MZ SR. Prof. Gvozdják bol nositeľom najvyšších počt SLS, SKS, LF UK, UK, bol čestným členom ČSKS a viacerých zahraničných kardiologických spoločností. Celý svoj život zasvätil LF UK v Bratislave, výučbe sa venoval cielene, zápalisto. Podstatnou mierou prispel k výchove novej generácie slovenských kardiológov. Bol rodinne založený, venoval sa výchove 3 synov.

Prof. RNDr. Anna Gvozdjáková, DrSc.

Prof. MUDr. Irena Jakubcová-Dérerová

(* 30. 12. 1910 – † 3. 5. 1995)

Prof. MUDr. Irena Jakubcová-Dérerová, jedna z vedúcich osobností povojnovej československej kardiológie, prvá prednostka I. detskej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (LF UK), vtedy Slovenskej univerzity, zakladateľka a budovateľka slovenskej detskej kardiológie.

Narodila sa v Liptovskom Petri v rodine učiteľa, ako jedno z deviatich detí. Po promócií na LF UK v Bratislave v roku 1935 pracovala v sanatóriu pre deti s tuberkulózou v Lučivnej. Špecializáciu v pediatrii získala počas bezplatnej práce na I. detskej klinike LF Univerzity Karlovej v Prahe v (1937-38) u prof. Brdlika (prednosta Detskej kliniky LF UK, 1919-1930). Od roku 1939 a počas druhej svetovej vojny pôsobila v Bratislave ako odborná detská lekárka. V rokoch 1945-1953 bola odbornou asistentkou na Detskej klinike na Lazaretskej ulici (prednosta doc. Hečko 1946-1952) a vedúcou oddelenia pre väčšie deti. V roku 1946 založila Dojčenecký ústav v Bratislave. V roku 1953 bola menovaná docentkou a prednostkou I. detskej kliniky na Úprkovej ulici, v roku 1963 profesorkou pediatrie na LF UK. Rozhodujúci význam pre kardiologické zameranie dr. Jakubcovej mal polročný študijný pobyt (SZO) v Štokholme (Švédsko 1949). Získané poznatky plne uplatnila v kardiologickej orientácii vlastného pracoviska na Úprkovej ulici, ktoré viedla do roku 1975. Prvoradá pozornosť v 50. rokoch zamerala na reumatickú horúčku (RH), incidencia reumatickej kardiitidy u detí a jej ťažké dôsledky v podobe poreumatických srdcových chýb. Trvalé zostanú zásluhy prof. Jakubcovej a jej spolupracovníkov na zlikvidovaní RH zavedením progresívnych metód liečby a prevencie, čo malo v povojnovom období nesmierny medicínsky a sociálny dopad. Už v roku 1951 zriadila liečebňu pre detských kardiakov na Sliachi a výskumné reumatologické laboratórium na klinike (1959). Po zvládnutí problematiky RH sa sústredila na vrodené srdcové chyby u detí. V úzkej nadväznosti na kardiológiu dospelého veku zaviedla na kliniku katetrizáciu srdca, funkčné vyšetrenie kardio-pulmonálneho systému, echokardiografiu, rozvíjala spoluprácu s kardiochirurgiou. Vďaka jej húževnatosti a úsiliu sa I. detská klinika stala vedúcim pracoviskom detskej kardiológie v celom Československu (60-te roky).

V roku 1957 sa na klinike ustanovila báza pre postgraduálnu výučbu detskej kardiológie. Doc. Jakubcová bola poverená vedením atestačných skúšok. Jej zásluhou sa špecializácia z detskej kardiológie na Slovensku stala jednou z prvých čiastkových odborov pediatrie, skôr ako v Čechách. Celý vývoj detskej kardiológie na klinike prof. Jakubcová usmerňovala úsilím k vytvoreniu detského kardiocentra, ktoré by obsahlo

nielen diagnostiku ale aj modernú liečbu srdcových vrodených chýb. Táto jej vízia sa splnila v septembri 1991, keď vzniklo v novej Detskej fakultnej nemocnici na Kramároch Detské kardiocentrum (DKC), ktorého jadrom sa stali pracovníci I. detskej kliniky LF UK. Terapeutické výsledky dosiahnuté DKC na úrovni zahraničných popredných centier sú najvhodnejším naplnením odkazu prof. Jakubcovej.

Prof. Jakubcová dôstojne reprezentovala slovenskú a československú kardiológiu v zahraničí. Prednášala na mnohých medzinárodných odborných podujatiach (Rím, Mníchov, Rostock, Drážďany, opakovane Varšava). V Tbilisi (jún 1960) bola členkou skupiny bratislavských kardiológov a kardiochirurgov demonštrujúcich výber a chirurgickú liečbu detských vrodených srdcových chýb (indikovala doc. Jakubcová) a získaných srdcových chýb (indikoval doc. Haviar), operovali akad. Šiška a doc. Šimkovic.

Uznaním výsledkov jej práce bolo udelenie čestného členstva Poľskej kardiologickej spoločnosti (1962) a zvolenie za riadneho člena Európskej kardiologickej pediatickej spoločnosti (1967).

Prof. Jakubcová patrila medzi prvých československých pediatrov zaoberajúcich sa klinickými problémami dospievajúcich detí. Bola hlavným organizátorom Čs. pediatického zjazdu (Bratislava 1968), autorkou hlavného referátu o sociálnej pediatrii školského veku. Jej príspevok spolu s ďalšími bol spracovaný v knihe „*Školská zdravotná služba*“ (Jakubcová, Riečanský, 1969, Martin, Osveta). Bolo to prvé dielo tohto zamerania v československej literatúre. Historickým počínom prof. Jakubcovej a jej spolupracovníkov bola prvá slovenská monografia o srdcových chorobách u detí „*Detská kardiológia*“ (1978). Prof. Jakubcová vykonala priekopnícku prácu pri organizovaní a riadení detskej kardiológie. Bola hlavnou autorkou koncepcie detskej kardiológie a zabezpečila jej realizáciu ako expertka MZ SR. V rokoch 1953-1961 bola predsedníčkou Slovenskej odbočky pediatickej sekcie Čsl. spoločnosti J.E.Purkyňe. Bola zakladajúca členka Slovenskej kardiologickej spoločnosti (1968) a dlhoročnou členkou jej výboru. Za celoživotnú angažovanosť v Slovenskej lekárskej spoločnosti dostala jej najvyššie pocty. Stala sa čestnou členkou Československej kardiologickej spoločnosti (1981) a čestnou členkou Slovenskej kardiologickej spoločnosti (1994). V roku 2005 jej prezident Ivan Gašparovič udelil vysoké štátne vyznamenanie Rád Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam.

Pri hodnotení práce a diela prof. Jakubcovej nemožno obísť profilujúce osobnostné črty a vzácne vlastnosti určujúce jej životnú cestu: lásku k rodnej zemi, spätosť s pokrokovými národnými tradíciami ako ich pevne zakorenila výchova v rodičovskom dome ešte v časoch maďarizácie, poctivý prístup k povinnostiam bez ohľadu na vlastný prospech a zisk, obetavosť a česťnosť.

Prof. Jakubcová, výnimočná lekárka s hlbokým vlasteneckým a sociálnym cítením, zasvätila svoj profesionálny život obetavej starostlivosti o zdravie detí. Budovala detskú kardiológiu ako integrálnu súčasť celej kardiológie. Zdôrazňovala nenahraditeľný preventívny potenciál detskej kardiológie vo väčšine srdcovo-cievnych chorôb v dospelom veku. Historickou zásluhou prof. Jakubcovej je to, že slovenská kardiológia vychádza z takejto celistvej, modernej, dynamickej a vysoko progresívnej koncepcie.

Prof. MUDr. Igor Riečanský, DrSc.

Prof. MUDr. Jaroslava Michaličková, DrSc.

(* 12. 8. 1914 – † 23. 10. 1993)

Prof. MUDr. Jaroslava Michaličková, DrSc. sa narodila v Prahe. Po maturite študovala na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK). Na detskej klinike pracovala viac ako 50 rokov. Od ukončenia vysokoškolského štúdia (1940) až do odchodu do dôchodku (1991), z toho vo funkcii prednostky II. detskej kliniky 32 rokov (1952-1984). Po skončení 2. svetovej vojny (1945) sa stala odbornou asistentkou a aktívne sa zapojila do budovania zdravotníckej starostlivosti o deti na Slovensku, ktorej úroveň bola negatívne poznačená vojnovými udalosťami a nedostatkom detských lekárov. O odbornú výchovu budúcich detských lekárov sa prof. Michaličková zaslúžila vysokou mierou, ako zakladateľka pediatrického smeru štúdia na LF UK v Bratislave v roku 1952. Pre vznik nového študijného smeru sa z pôvodnej detskej kliniky (Krajskej detskej nemocnice) vytvorili v novozriadenej Detskej fakultnej nemocnici dve detské kliniky. Prof. Michaličková bola poverená vedením 2. detskej kliniky do sídlom na Duklianskej ulici, ktorá sa stala klinickou výchovnou bázou pre budúcich pediatrov. Docentkou pediatrie bola menovaná v roku 1965. Prof. Michaličková bola známa svojimi starostlivo pripravenými prednáškami, podloženými nielen teoretickými znalosťami, ale aj bohatými praktickými skúsenosťami. Praktická výučba realizovaná s malými skupinami poslucháčov umožňovala študentom osvojenie základných pediatrických výkonov. Pri pedagogickej práci nikdy nezabúdala na modernizáciu obsahu a foriem výučby a systematickú pozornosť venovala aj zabezpečovaniu aktuálnych moderných učebných textov pre poslucháčov pediatrického smeru. Štúdium pediatrického smeru poskytlo všetky predpoklady pre vysokú odbornosť budúcich detských lekárov, ktorí sa veľmi dobre osvedčili v praxi. Svojou odbornou erudiťou významne ovplyvnili zdravotnícku starostlivosť o deti na Slovensku, čo v zásadnej miere prispelo k zníženiu dojčenskej úmrtnosti, poklesu chorobnosti a zlepšeniu zdravotného stavu detskej populácie.

Rozvoj poskytovaných zdravotníckych služieb a zvyšujúce sa nároky

na klinickú prácu si nevyhnutne vyžadovali dobudovanie kliniky. A to výstavbu novej budovy Detskej fakultnej nemocnice na Kramároch (1977) a rekonštrukciu dojčenského pavilónu (1980) o čo sa významnou mierou zaslúžila prof. Michaličková. Tým sa významne zlepšili podmienky pracovísk umiestnených v stiesnených priestoroch. Prof. Michaličková zastávala veľa významných funkcií, bola oblastným odborníkom starostlivosti o dieťa pri Povereníctve Slovenskej národnej rady (SNR) pre zdravotníctvo, poslankyňou SNR a predsedníčkou výboru SNR pre veci pracovné, sociálne a zdravotníctvo. Na LF UK v školskom roku 1960/1961 a 1961/1962 zastávala funkciu prodekanke. Dlhé roky bola predsedníčkou komisie pre obhajoby doktorských a kandidátskych dizertačných prác z vedného odboru pediatria. Bola členkou predsedníctva Vedeckej rady MZ SR a vedecského kolégia Slovenskej akadémie vied (SAV) pre lekárske a biologické vedy. Veľmi aktívne pracovala aj v Slovenskej lekárskej spoločnosti ako členka Predsedníctva a dlhoročná predsedníčka Slovenskej pediatrickej spoločnosti. Prejavom uznania a vďaky za jej prácu v oblasti rozvoja vedy a výskumu na úseku pediatrie bolo jej vymenovanie za členku korešpondentku SAV (1977).

Prof. Michaličková bola silnou osobnosťou s veľkou sebadisciplínou, ktorú nekompromisne požadovala aj od svojich spolupracovníkov. Úspechy, ktoré dosiahla v oblasti liečebno-preventívnej, pedagogickej i výskumnej boli výsledkom neúnavnej, tvorivej práce usilovnosti a vysokej náročnosti k sebe aj svojim spolupracovníkom, na prácu ktorých vždy kladla vysoké nároky a ich plnenie vyžadovalo usilovnosť, svedomitost' a neustálu sa zvyšujúcu odbornosť.

Popri náročnej práci sa starostlivo venovala aj svojej rodine a našla si čas aj na pravidelné vychádzky do prírody, návštevu kultúrnych podujatí, najmä koncertov a divadelných predstavení, ako aj na prečítanie hodnotnej prózy či poézie.

(Zdroj: *Pediatr. prax*, 2009, 10 (3): 170, prof. MUDr. Alica Kapellerová, DrSc. a prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH)

Prof. MUDr. Miroslav Anton Šašíka, DrSc.

(* 13. 7. 1935 – † 4. 3. 2019)

Prof. MUDr. Miroslav Anton Šašíka, DrSc. sa narodil v Bánovciach nad Bebravou. Základné i stredoškolské vzdelanie absolvoval v Trenčíne. V roku 1959 promoval s vyznamenaním na LF UK v Bratislave. Už počas štúdiá pracoval na Katedre histológie LF UK (ak. Stanek) a na Katedre biochémie (ak. Niederland, prof. Džurík), čo ovplyvnilo jeho profesijné smerovanie. V roku 1962 získal atestáciu z pediatrie I. stupňa a II. stupňa v roku 1965, v roku 1979 atestáciu z dorastového lekárstva a z nefrológie v roku 1980. V roku 1969 sa stal kandidátom vied, doktorom vied v roku 1981 a profesorom pediatrie v roku 1989. Svoju kariéru začal hneď po promócii ako sekundárny lekár, neskôr zástupca primára na detskom oddelení NsP vo Vranove nad Topľou. Bol odborným asistentom na Katedre pediatrie Ústavu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v Trenčíne, ktorý sa v roku 1967 presunul do Bratislavy (dnes Slovenská zdravotnícka univerzita/SZU). Pôsobil na Katedre pediatrie, Subkatedre dorastového lekárstva, neskôr Katedre dorastového lekárstva Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov (dnes SZU). V roku 1991 prijal ponuku Univerzity P.J. Šafárika v Košiciach a stal sa prednostom Detskej kliniky FNŠP, kde bol až do roku 1999. Obdobie jeho pobytu v Košiciach patrilo k jeho najkreatívnejšiemu obdobiu. Významným spôsobom prispel k pozdvihnutiu kvalitatívnej úrovne pediatrie na východnom Slovensku. Klinika sa pod jeho vedením zaradila medzi špičkové pediatrické pracovisko, vzbudzujúce rešpekt v odborných kruhoch. V závere svojho profesionálneho pôsobenia sa vrátil na Slovenskú postgraduálnu akadémiu medicíny (dnes SZU) v Bratislave, ako člen Katedry pediatrie a vedúci redaktor časopisu Lekársky obzor. Pod jeho vedením sa podarilo podstatne zvýšiť obsahovú i formálnu stránku tohto časopisu, jedného z najstarších slovenských medicínskych periodík. Bol odborným redaktor aj ďalších dvoch pediatrických časopisov „Detský lekár“ a „Pediatría“. Jeho láskou bola nefrológia, ale široký prehľad mal v každej oblasti medicíny, najmä v endokrinológii a adolescentnej medicíne. Bol vyhľadávaným a požívaným prednášateľom na podujatiach usporiadaných Slovenskou i Českou lekárskou spoločnosťou, ale aj iných zahraničných spoločností. Odprednášal viac ako 450 prednášok. Bol členom, neskôr predsedom komisie pri atestačných skúškach z pediatrie, dorastového lekárstva a nefrológie, členom komisie pre štátne rigorózne skúšky LF UK v Bratislave a na LF Univerzity P.J. Šafárika v Košiciach. Vychoval početnú generáciu vysoko erudovaných pediatrov. Publikoval viac ako 380 prác v domáciach a viac ako 70 v zahraničných periodikách, najmä v oblasti nefrológie, endokrinológie, dorastového lekárstva, ale i všeobecnej pediatrie. Dokazuje to i citovanosť vo viac ako 90 zahraničných a viac ako 260 domácich od-

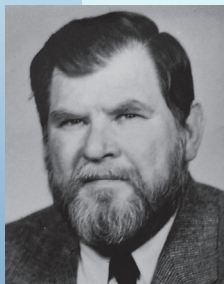
borných časopisoch a kníh. Za publikačnú a prednáškovú činnosť na úseku detskej a adolescentnej nefrológie bol v roku 1976 zvolený za člena „European Society of Pediatric Nephrology“ a v roku 1986 celosvetovej „International Pediatric Nephrology Association“. Bol autorom, spoluautorom a editorom 29 domácich a 4 zahraničných knižných publikácií, z ktorých najdôležitejšie sú: „Vademecum medicí“, „Nefrológia detí a mladistvých“ a „Pediatría I. a II.“. Učebnica „Pediatría“ (1600 strán) sa stala základným študijným materiálom pre českých a slovenských medikov a pre pediatrov v Slovenskej i Českej republike. Prof. Šašíka bol najaktívnejším autorom a zostavovateľom komplexnej učebnice „Nefrológia“ (2004). Prínos prof. Šašíku pre česko-slovenskú nefrológiu vyzdvihli aj českí nefrológovia v knihe o dejinách českej nefrológie (Matoušovic, K. a kol.: Hereditas petitio české nefrologie, Tigris, Praha, 2009, 445 s.) a českí pediatri v publikáciách k výročiu českej a česko-slovenskej pediatrie.

Prof. Šašíkovi boli udelené vysoké štátne vyznamenania. Prezident SR Rudolf Schuster ho ocenil udelením osobného vyznamenania a prezident Ivan Gašparovič udelením Pribinovho radu II. triedy za zásluhy o rozvoj slovenskej pediatrie a slovenskej medicíny. Získal aj viacero pôct a cien Slovenskej lekárskej spoločnosti/SLS (Hálkova cena, Dérevera cena, Jeseniova cena, niekoľko cien za najlepšie publikácie od Slovenskej pediatrickej spoločnosti, Slovenskej endokrinologickej spoločnosti, Spoločnosti dorastového lekárstva a Spoločnosti patológov). Boli mu udelené dve premie Literárneho fondu za „Vademecum medicí“ a najlepšiu knihu roka 1998 v odbore prírodných vied, Cena Literárneho fondu za knihu „Nefrológia detí a mladistvých“, ako najlepšia publikácia v odbore biologických a medicínskych vied a Cena Prezídia Čs. lekárskej spoločnosti J.E. Purkyně za najlepšiu publikáciu v československej medicínskej literatúre. Získal aj ďalšie významné ocenenia: Striebornú medailu SLS (1985), Zlatú medailu SLS (1995), Čestné členstvo Spoločnosti dorastového lekárstva (1996), Medailu Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov Praha (1985 a 1995), Striebornú Reimanovu medailu SL Prešov (1999), Čestné členstvo Slovenskej pediatrickej spoločnosti (2000), Čestné členstvo SLS, Zlatú obličku Slovenskej nefrologickej spoločnosti, Zlatú Reimanovu medailu SL Prešov (2003) a Dieškovu medailu SZU. Od r. 1963 sa zapojil do vedecko-výskumnej práce Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov (SZU) a pracovísk LF UK v Bratislave a v LF UPJŠ v Košiciach. Bol zodpovedným riešiteľom alebo spoluriešiteľom vedecko-výskumných prác ústavného, rezortného a štátneho výskumného plánu technického rozvoja. Výskumné práce obhájil v skupine A, ich publikované výsledky sa úspešne zaviedli do zdravotníckej praxe. Bol expertom MZ SR pre postgraduálne vzdelávanie, členom Vedeckej rady MZ SR, podpredsedom celoštátnej komisie pre obhajobu doktorských a kandidátskych dizertačných prác vo vednom odbore pediatria, hlavným odborníkom MZ SR pre dorastové lekárstvo, námestníkom riaditeľa ILF pre vedeckú činnosť, členom VR UPJŠ Košice. Prof. Šašíka patril k popredným osobnostiam slovenskej medicíny a pediatrie, je považovaný za zakladateľa slovenskej detskej nefrológie. V profesionálnom a osobnom živote mal veľkú oporu vo svojej manželke, synoch a vnukoch, ktorí mu v práci pomáhali a tvorivo inšpirovali.

(Zdroj: Lekársky obzor 2010)

Prof. MUDr. Milan Zaviačič, DrSc.

(* 17. 5. 1940 – † 9. 1. 2010)

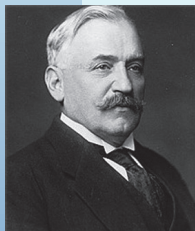
Prof. MUDr. Milan Zaviačič, DrSc. sa narodil v Brne. Od nástupu do Ústavu patologologickej anatómie LF UK a FN (1965) sa venoval histochemii a ďalším moderným vyšetrovacím metódam v patológii. Postupne vykonával rôzne odborné a pedagogické funkcie. V roku 1988 sa stal vedúcim katedry Ústavu patologologickej anatómie LF UK a FN a v rokoch 1989–2002 bol jeho prednostom. Z odboru patológia atestoval v roku 1967, kandidátsku dizertačnú prácu s názvom „Vplyv hladu na štruktúru žalúdočnej sliznice“ obhájil v roku 1975. Originálne výsledky získané pri sledovaní vplyvu hladu na štruktúru žalúdočnej sliznice, ku ktorým sa dopracoval aj autoexperimentom, publikoval v roku 1975 v časopise „*Japanese Journal of Gastroenterology*“. Habilitačnú prácu s názvom „*Cirkadiánný biorytmus v štruktúre žalúdočnej sliznice*“ obhájil v roku 1979. Ako prvý dokázal histochemickými metódami, že v sliznici potkana, žijúceho v prirodzených svetelných podmienkach, existuje cirkadiánný rytmus v aktivitách enzýmov s nočnými maximami. Od konca 70. rokov sa začal zaoberať problematikou funkčno-morfologických, ale aj klinických aspektov ženskej prostaty. Výsledky tejto práce sa stali podkladom jeho doktorskej dizertačnej práce s názvom „*Ženská prostata a uretra: funkčno-morfologická štúdia*“. Za profesora v odbore patologická anatómia a súdne lekárstvo bol menovaný v rok 1989. Svoje poznatky publikované v početných zahraničných časopisoch (Virchow's Arch., J. Sex Res., Histochem. J. a iné) s pozoruhodným citánnym ohlasom zhruhl v monografii „*The human female prostate*“. Vyšla v roku 2003 v Japonsku vo vydavateľstve „*Free Press*“, predhovor k nej napísal prof. Richard J. Ablin z USA. Termín „*prostate femina*“, ktorý ako prvý použil prof. Zaviačič, sa v roku 2001 stal súčasťou medzinárodnej anatomickej terminológie FICAT a oficiálnym anatomickým termínom, ktorý prevzala aj histologická terminológia. Za tento termín ho skupina vedeckých pracovníkov z Immunobiology University of Arizona College of Medicine v USA, pod vedením prof. Richarda J. Ablina, navrhla na Nobelovu cenu. Prof. Zaviačič je autorom 522 odborných kníh a učebníc, ktoré vyšli in extenso, ako editoriály, výskumné správy a prehľadové práce. Napísal mnoho kapitol do odborných publikácií, učebníc, zborníkov a abstraktov z prednášok na odborných vedeckých konferenciách doma a v zahraničí. V roku 1982 absolvoval študijný pobyt vo Fínsku (University of Helsinki u prof. Olavi Öhränkö)

a v roku 1983 v USA (University of Minnesota, MN u prof. Franz Halberga). Veľmi rozsiahle boli aktivity prof. Zaviačiča v rámci jeho pôsobenia v rôznych odborných komisiách, pracovných skupinách, komisiách a radách. Bol garant habilitácie docentov a menovanie profesorov a garant postgraduálneho štúdia na LF UK v odbore patologická anatómia a súdne lekárstvo, gestor výučby povinnej voliteľného predmetu „*klinická patológia*“ na LF UK, gestor výučby predmetu „*patologická anatómia*“ na LF UK, člen Aprobáčnej komisie pre vymenovanie profesorov a habilitácie docentov na LF UK, člen Vedecko-výskumnej komisie a ŠVOČ na LF UK, člen pracovnej skupiny Akreditačnej komisie vlády pre akreditáciu lekárskech fakúlt v Bratislave, Martine a v Košiciach, člen pracovnej skupiny pre ďalšie vzdelávanie v akreditačných komisiách MZ SR (RANS), člen Etickej komisie LF UK, predseda komisie pre obhajoby doktorských a kandidátskych dizertačných prác v odbore patologická anatómia a súdne lekárstvo, člen redakčných rád časopisov: Česko-slovenská patológia a súdne lekárstvo, Bratislavské lekárske listy, Diagnóza a iné. Prof. Zaviačič bol dlhoročným, aktívnym členom Slovenskej lekárskej spoločnosti a úspešne ju reprezentoval v rôznych funkciách (člen Predsedníctva SLS, predseda Slovenskej spoločnosti patológov, čestný člen Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti, Slovenskej sexuologickej spoločnosti a Slovenskej urológickej spoločnosti, zakladajúci člen Slovenskej divízie IAP pri Slovenskej spoločnosti patológov). Ako predseda Slovenskej spoločnosti patológov sa zaslúžil o jej prijatie do World Association of Societies of Pathology (WSAP), bol predsedom Advisory Council Board of ESP. Originalita výsledkov vedecko-výskumnej práce prof. Zaviačiča a ich prínos v oblasti rozvoja medicínskych vied bola ocenená udelením mnohých prestížnych cien a pôct doma i v zahraničí (Medaila Štátneho inštitútu pre výskum rakoviny v Tokiu, Cena Prezídia Československej lekárskej spoločnosti J.E. Purkyně, Cena ministra zdravotníctva SR, Pamätná medaila Výskumného ústavu lekárskej bioniky, Pamätná medaila Československej histochemickej a cytochemickej spoločnosti, Pamätná plaketa Spolku lekárov v Nových Zámkoch, Pamätná medaila UK pri príležitosti 80. výročia jej založenia, Zlatá a Bronzová medaila LF UK, Hynkova medaila LF UK, Zlatá a Bronzová medaila SLS „Propter Merita“, Jesseniova cena SLS (3x) Déerova cena SLS, ceny viacerých odborných spoločností SLS: endokrinologickej, gastroenterologickej, gynekologicko-pôrodníckej, sexuologickej, spoločnosti patológov a Spolku slovenských lekárov v Bratislave, Cena Literárneho fondu, Krištáľové krídlo v kategórii medicína a veda v roku 1998 a iné).

Prof. Zaviačič sa významnou mierou zaslúžil o rozvoj slovenskej histochemie, chronobiológie, gastrointestinálnej patológie, gynekologickej uropatológie a ortológie v súvislosti s nevestigiálnou koncepciou ženskej prostaty. Bol osobnosťou, ktorá dosiahla vynikajúce výsledky vo svojom vednom odbore a úspešne reprezentovala LF UK, SLS a Slovensko vo vedeckom a lekárskom svete. Bol človekom, ktorý bol prísny na seba i iných, vyžadoval vysokú profesionalitu a odbornosť. Mal vynikajúce rodinné zázemie a oporu vo svojej manželke, MUDr. Alexandre Zaviačičovej, dcérke Barborke (magistru) a synovi Tomášovi, úspešnom gynekológovi, ktorý žije v Nemecku. Bol veľmi ščitáný a hudobne nadaný (hral na niekoľkých hudobných nástrojoch), mal rád vážnu i ľudovú hudbu.

MUDr. Pavel Blaho

(* 25. 3. 1867 – † 29. 11. 1927)

MUDr. Pavel Blaho – lekár, publicista, politik, národný buditeľ sa narodil v Skalici. Ako praktický lekár najskôr pôsobil v Skalici (od roku 1898) a ako kúpeľný lekár v Luhačovicach (1903-1918). Venoval sa intenzívne novinárskej a publikačnej činnosti. Založil časopis „Hlas“, ktorého bol prvým šéfredaktorom. Okolo tohto časopisu sa sústredila nová generácia slovenských politikov – „Hlasisti“. Pod-

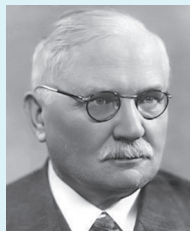
necoval rozvoj družstevného hnutia, založil Obchodnú banku v Skalici, zakladal spolky triezvosti, ľudové knižnice. Zaslúžil sa o prehlbovanie česko-slovenskej vzájomnosti v období Uhorska, organizoval štúdium mladých Slovákov na českých a moravských školách.

MUDr. Blaho bol člen dočasnej vlády československého štátu na Slovensku (1919-1920) a ministrom poľnohospodárstva na Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska. V tomto období bol aj členom Revolučného národného zhromaždenia. V rokoch 1920-1927 bol poslancom Národného zhromaždenia za agrárnu stranu.

MUDr. Blaho bol spoluzakladateľom a prvým predsedom Spolku slovenských lekárov (vtedy československých lekárov) v Bratislave (13. 6. 1920).

MUDr. Vavro (Vavrínek Ján) Šrobár

(* 9. 8. 1867 – † 6. 12. 1950)

Prof. MUDr. Vavro Šrobár – lekár, politik, univerzitný profesor, publicista – spisovateľ, národne osvetový pracovník, stúpenec národnej jednoty Čechov a Slovákov, ústredná postava medzivojnovnej slovenskej politiky v Československu sa narodil v Liskovej na Slovensku.

V roku 1919-1920 bol splnomocnený predseda dočasnej vlády Československého štátu na Slovensku, súčasne aj ministrom zdravotníctva

a telesnej výchovy s plnou mocou pre správu Slovenska. Osobnosť prof. Šrobára je trvale spojená s históriou Lekárskej fakulty UK v rokoch 1919-1938, ako i so vznikom Spolku slovenských lekárov v Bratislave, v roku 1920. Aktívne sa zapojil do odboja proti fašizmu v SNP, bol spolupredsedom povstaleckej Slovenskej národnej rady. Po oslobodení, v rokoch 1945-1950, zastával funkciu ministra financií a ministra pre zjednotenie zákonov československej vlády. Je nositeľom najvyšších štátnych ocenení. Zomrel v Olomouci, ale pochovaný bol so všetkými štátnickými poctami na Ondrejskom cintoríne v Bratislave.

Slávnostné uvedenie MUDr. Pavla Blaha a prof. MUDr. Vavro Šrobára

do Dvorany slávy slovenskej medicíny SLS

bude realizované v rámci odborného podujatia

Spolku slovenských lekárov v Bratislave (SSLBA),

ktoré sa uskutoční pri príležitosti 100. výročia vzniku SSLBA

dňa 19. októbra 2021 v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca v Bratislave.

MUDr. Pavel Lackovič

(* 17. 10. 1954))

MUDr. Pavel Lackovič sa narodil v Nitre. V Bratislave žije od svojich 3 rokov. Po skončení gymnázia absolvoval LFUK odbor pediatriu. Základnú vojenskú službu nastúpil do

FN v Bratislave, na oddelenie ARO, odkiaľ prešiel pracovať na Fyziatricko-geriatrickú kliniku FN. Nakoľko túžil špecializovať sa na chirurgickú disciplínu, po roku prestúpil na Očnú kliniku FN, kde sa venoval najmä detským pacientom. Po vybudovaní Detskej FN na Kramároch, začal pracovať na očnej klinike ako odborný asistent, kde bol spoluzakladateľom Elektrofyziologického pracoviska, na ktorom sa venoval diagnostike dedičných a získaných ochorení oka.

Od roku 2001 pracuje ako oftalmológ v neštátnej ambulancii Fokus a.s. Je členom predsedníctva Kontaktoologickej spoločnosti na Slovensku a členom Českej spoločnosti pre kontaktné šošovky.

Od mladosti sa zaujímal o umenie, najskôr sochárske, neskôr najmä maliarske. K umeniu ho priviedli rodičia, s ktorými absolvoval množstvo výstav v Bratislave, v Prahe, či Budapešti.

Spočiatku ho inšpirovali hlavne impresionisti, expresionisti, ako aj všetky prúdy moderny. Inšpiráciu pri svojej tvorbe nachádza na potulkách po Slovensku, ale aj na dovoľkách v zahraničí. Veľmi rád trávi voľný

čas v kruhu svojej rozrastajúcej sa rodiny, ktorá mu dodáva energiu a elán. V skoršom období používal rôzne techniky, ako suchý pastel, uhlík, akvarel, temperové a olejové farby.

V poslednom období dominuje u neho maľba akrylovými farbami. V rokoch 2004 a 2014 mal súborné výstavy svojich prác v Galérii F7 na Františkánskom námestí v Bratislave. V budúcnosti by sa chcel vrátiť aj k portrétovej tvorbe a k maľovaniu rôznych kompozícií a zátiší. Naďalej však chce objavovať krásy prírody, ktorá ho obklopuje a stále fascinuje. Najviac ho teší, ak sa jeho obrazy ľuďom páčia a môže im ich venovať.

Tatranské končiare pri brieždení, 2020, akryl (P. Lackovič)

Oranžové nebo, 2016, akryl (P. Lackovič)

Po búrke, 2014, akryl (P. Lackovič)